

Létrejött a megegyezés Németország és Szovjet-Oroszország közt a közelkeleti érdektérületek tekintetében

Hitler kancellár hat óra hosszáig tárgyal Molotov külügyi népbiztossal. — Törökország magatartásában rövidesen fordulat várható

Berlinből jelenti a Vreme: A német birodalmi kormány és a Szovjet között a közelkeleti érdektérületeket illetően a főbb vonalakban létrejött a megegyezés.

A lap beszámol arról, hogy igen beható tanácskozások folytak tegnap a finn kérdéssről, amit Göring tárgyal Molotovval és hír szerint mind a két fél megelégedésére sikerült megoldást találni a finnországi nikkell felosztása ügyében. A rendkívül nagyjelentőségű tanácskozások megkezdése óta Berlinben tartózkodik Németországban a vichy-i kormány mellett lévő nagykövete, aki az utóbbi időben több fontos tanácskozást folytatott Lavallal. A Vreme rámutat arra, hogy tegnap Hitler összesen mintegy 6 órahosszat tárgyal Molotovval.

Berlini diplomáciai körökben arra számítanak, hogy Törökország magatartásában rövidesen fordulat várható. Megerősíti e feltevést az, hogy a török követ tegnap szintén megjelent a német külügyminisztériumban. Istanbulban a Berlinből érkező hírekkel kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy az ankarai kormány semmi olyat nem fog tenni, ami kellemetlenül zavarhatná a Szovjet külpolitikájára vonatkozó tárgyalásokat.

Ribbentrop befejező tanácskozása Molotovval

Berlin. (NTL.) Ribbentrop külügyminiszter szerdán este több órás befejező tanácskozást folytatott Molotov külügyi népbiztossal. (MTL.)

Fogadás a berlini szovjet követségen.

Berlin. (Német Távirati Iroda.) A Szovjet berlini nagykövete a NTL. jelentése szerint szerdán este fogadást rendezett a németbirodalmi kormány vendégeként a Berlinben időző Molotov népbiztos tiszteletére. A fogadáson megjelent Ribbentrop külügyminiszter is. (MTL.)

Hivatalos jelentés a megbeszélésekről.

Berlin. (NTL.) Molotov külügyi népbiztos, a Szovjetunió legfelsőbb tanácsának elnöke csütörtök délelőtt kevéssel 11 óra után elutazott Berlinből. Ribbentrop birodalmi külügyminiszter a birodalmi kormány vendéglátó házába Molotov külügyi népbiztoshoz hajtattott és elkísérte az anhalti pályaudvarra, ahol megjelentek az állam, a párt és a véderő vezetői. Molotov szívélyesen elbúcsúzva, munkával gazdag napok után a berlini szovjetorosz nagykövet kíséretében hagyta el Berlint. (MTL.)

Berlin. (NTL.) Hivatalosan jelentik: Molotov külügyi népbiztos a Szovjetunió népbiztosi tanácsának elnöke, november 12-én és 13-án berlini tartózkodása alatt megbeszéléseket folytatott a Führerrel és Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel. Az eszmecsere a kölcsönös bizalom légkörében folytak és Németországot, valamint a Szovjetuniót érdeklő összes fontos kérdésben kölcsönös egyetértésre vezettek.

Magyarország közvetlenül érdekelve van a német-szovjetorszag megbeszélésekkel kapcsolatban.

Róma. (MTL.) A Piccolo budapesti tudósítója szerint Magyarország földrajzi helyzete

teljesen érthetővé teszi a rendkívüli érdeklődést, mely a magyar fővárosban Molotov berlini látogatása iránt megnyilvánul. Magyar vélemény

Angol-olasz vita a torentói öbölben lezajlott harcokról

„Az angolok illúzióknak adják át magukat”

Belgrád. A belgrádi lapok közlik Churchill tegnapi alsóházi beszédét, utána rögtön a Stefani Iroda erőlyes cáfolatát.

Churchill az alsóházban bejelentette, hogy november 11-ről 12-re virradóra angol tengeri erők támadást intéztek a torentói olasz tengeri kikötő ellen és a támadások eredményeit fényképfelvételekkel igazolták. Churchill azt állítja, hogy a támadás eredményeképpen egy csatahajó elsüllyedt. A hajó első része víz alatt áll és oldalra fordult. Egy másik hajót a kormányán ért találat és oldalra fordult. Pontosan nem lehet megállapítani, de valószínű, hogy egy másik csatahajó is súlyosan megrongálódott. A belső kikötőben két cirkáló sérült meg és körülöttük nagy olajfoltok úszkálnak a vizen. Churchill szerint a földközi-tengeri angol hajóhad folytatni fogja támadásait az olasz kikötők ellen. Tegnap egy angol tengeralattjáró torpedórombolók által kísért olasz hajókaravánból kilőtt egy 3000 tonnás gőzöst, amely elsüllyedt és egy másik teherszállító hajó súlyosan megsérült.

A Stefani Iroda a leghatározottabban cáfolja Churchill állításait, majd így ír:

szerint Molotov berlini útja a külpolitikai helyzet legfontosabb eseménye és megnyilvánulása annak az építómunkának, melyet a tengelyhatalmak az egész vonalon kifejtének. Magyarország nemcsak mint a két nagyhatalom szomszédja, hanem mint az új európai rend tevékeny részese közvetlenül érdekelve van a német-szovjetorosz megbeszélésekkel kapcsolatban.

A német munkaügyi miniszter Olaszországban.

Róma. (NTL.) Seldte birodalmi munkaügyi miniszter szerdán délután olasz kartársá kíséretében megnézte a külföldről visszavándorolt olasz munkások lakásainak nagy telepét. Csütörtökön több napos látogatásra Nápolyba utazik, ahol a néplakásokat fogja tanulmányozni. (MTL.)

Megkezdtek Franciaországban a hivatási rendszeren alapuló újjászervezést.

Vichy. (Havas.) A munkaadók szövetségének, az általános munkásszövetségnek, a nehézipari szövetségnek és a szénbányák szövetségének felosztása jelentős határárkó a kormány munkájában. Ezek az érdekcsoportok lassanként mind erősebben beavatkoztak a politikába és befolyásolták a kormányokat, valamint súlyosbították az osztályharcot és a felosztató rendeletek egyébként csupán egy részét képviselik annak a hivatási rendszeren alapuló újjászervezésnek, amelyet Pétain végrehajt a gazdasági és társadalmi rendben. Eszerint a szakszervezetek iparáganként alakulnak meg. Minden hivatás számára egy-egy szakszervezet alakul. A szakszervezetek szerepét úgy állapítják meg, hogy semmiképpen sem avatkozhassanak bele a politikába. (MTL.)

Ha nem lett volna szükség az angol közvéleménynek Churchill optomista injekciójára, hogy azon fellelkesedjék, figyelembe vette volna az olasz főparancsnokság 158. számú jelentését, amelyben jelentette, hogy a támadás során csak egy olasz hajót ért találat, amelyen nem voltak áldozatok. Tény, hogy az angol hajóhad idáig a legesekélyebb sikert sem érte el. Az angolok illúzióknak adják át magukat.

Gandhi megszervezte a „polgári engedetlenséget” az angol háborús uszítással szemben.

Bombayból jelenti a Politika: Gandhi közölte az indiai alkirályal, hogy névsort állított össze, amelyen a kongresszusi párt 15.000 tagjának a neve szerepel. Ezek el vannak határozva arra, hogy még letartóztatásuk árán is részt fognak venni a polgári engedetlenség munkájában és bármi történjék, szembeállnak az Indiában folyó angol háborús pusztítással. E listán Indiának úgyszólván minden számottevő politikusa és az értelmiségi osztály minden kiválósága szerepel.

A Tekintetes Camerális Uriszék

(P. I.) Nagyvárad zsidósága először a vár körül vetette meg a lábát. Ennek helyi magyarázata is van, de követi azt az általános gyakorlatot is, hogy a zsidóság szeretete a várak közvetlen környékét a kereskedelmi lehetőségek és nem utolsósorban a felkínálkozó különböző szolgálatok (kémkedés!) miatt. Nagyvárad első góltója a Váralja. Ez volt a magja a mai nagy-kiterjedésű zsidó városrésznak. Hogyan kerültek oda, hogyan dolgoztak szívós kitartással és bámulatráméltó céltudatossággal a zsidó Nagyváradért: ez még mind történelmi kutatásra vár. Annyi azonban bizonyos, hogy a XVIII. század végére már teljes meztelenségében megmutalkozott a zsidókérdés.

Ebben a fejtegetésben Váralja önálló közösséget (communitas) alkotó és saját bírója alatt álló zsidóságának az ugyanígy élő keresztény közösséggel és annak bírójával folytatott jogi vitáját szeretném ismertetni. Ez az ismertetés több akar lenni a pusztá emlékezésnél. A vita tárgyát ugyanis a közterhekhez való hozzájárulás, a zsidóság független bíraskodása, a keresmabérletek, a zsidók házvételi joga, a mézárszékek bérlete és a keresztények iránt kimutatott feneketlen gyűlölet képezte. Ha a dolgok mélyére nézünk, a nagy per tárgya ma is ugyanaz. Esetleg még fokozottabb mértékben. Jellemző tehát az akkori per kimenetele. Nagyvárad híres urai akkor is elárulták a keresztény magyar ügyet. „A Tekintetes Nemes Camerális Urí Szék” elmarasztalta a panasszal élő váraljai keresztény magyarságot és „igazságot szolgáltatott” az ártatlan zsidóságnak. Nem lenne érdektelen felkutatni — ha egyáltalán lehet — a per kulisszatitkait. Bizonyosodnánk belőlük, hogy a módszerek ma sem változtak.

Vegyük tehát sorba az eseményeket. 1796-ot írunk. Váralja főbírája be akarja hajtatni a zsidóságon a törvényes közterheket. Mihály Samu, a váraljai zsidók bírása a végrehajtásra kiszálló hájduknak így felel:

... a Bírónak nincs esze, a Notarius is bolond. Hát nem tudja már, hogy nem vagyunk az ő kezek alatt? Náluk már az a levél, mért nem tudják ahoz tartani magukat? Máskor mint a kulyát úgy foglak innen kirugni benneteket, s!b.”

Erre a válaszra a főbíró jogorvoslatért a Camerális Uriszékhez fordul és beadványában őt pontban kéri a váraljai zsidóság megrendszabályozását. A zsidóság hatalmas védő- és sok tekintetben vakmerően szemtelen támadó-írásban válaszol a váraljai keresztény magyarok törvényes panaszaira. Hiába, tudta és érezte, hogy a „Camerális Uriszék” pártját fogja. Mint ma, úgy akkor is ezer és ezer módja volt a jóindulatú támogatás vagy elnézés megnyerésének. Jellemző erre a beadványra a nyakatekert fondorlatosság és a keresztény felebaráti szeretetre való szemforgató hivatkozás. Akkor is azt követelték, amit ma: hogy szelíd, ártatlan, erkölcsös „felebarátként” kezeljék azt a zsidóságot, amely erkölcsi nihilizmusának kaini örökségével tört mindig ellenünk.

A zsidók beadványánál sokkal többet jelent számunkra azonban Váralja keresztény magyarságának terjedelmes replikája. Ebből a replikából idézünk saját okulásunkra egyes részleteket:

„A zsidók csudálják azt is, hogy Váralyai keresztény comunitas és annak Magistratusa Eöket a Váralyai Földön házat venni, zsellérképpen lakni, Árendát tartani, kereskedni járni, megszállani megállapodni is nem engedi s nem szenvedheti s az iránt Statutumot is akarnak az országú Fenséggel confirmáltatni és

Megnyit a Teleki-utca 2. sz. a.
Kádár György „LEVENTE”

könyv-, papír-, magyar iparművészeti és játékaruk üzlete. — Orfias válasz ték iskolai és irodai cikkekben.

Tintenkül töltőtollak és többszínű írónok terakata
Nagyon olcsó árak!

ez ilyen szándékjokat irigységnek, Tudatlanságnak nevezik s magok törvénytelen szerete-teknek tulajdonítják.

— Nem tsuda, hogy azon a szándékon bámulnak, mert a Bámulás az Érelelné Elméből származik, a mely el nem találja annak okát, hogy miért nem engedi a keresztény a zsidót a maga külön jussával (külön jogrendjével) élni, miért nem szenvedheti a Zsidónak Társaságát a Keresztény?...

— Tudgyák meg azért, hogy ne bámuljanak, értsék meg azért, hogy helyes a Váralyai Comunitasnak az az elő adott akarattya, hogy a Zsidót a Határban meg nem szenvedí és azon helyek haszn vételének gyakorlásáról melyekbe bé lopódtak a Keresztények védelmezésére és romlása távöltartására tiltják.”

A beadvány azután minden egyes kérést törvényekkel támaszt alá. Külön érdekessége van annak a fejezetnek, amely a zsidóság magyarországi letelepedésének feltételéről beszél:

„Az a Suppositum feltétel volt a zsidók felől a régi Keresztény Apostoli Magyar Királyokban, hogy a zsidókat a keresztény hitre téríthetik és azon reménységgel mutattak, is nekik alkalmazhatóságot arra, hogy az országban maradha sanak, amint Kálmán király 1-és könyve 75-ik részéből érthethi, mely törvény azon okkal és móddal, hogy megtérjenek. a Püspökök jószágiban szántás, vetés, gazdálkodás is a Keresztények segítségével véghezvinni éppen tiltattak. Minthogy pedig ebben el nem érték a keresztény Magyar Királyok Idvesség Apostoli czéljokat, a későbbi törvényekkel tiltatnak attól, hogy az Országban lakhassanak. Ház és egyéb Birtokot tarthassanak, keresztények haszna vételével az Országban élhessenek.”

A váraljai keresztény magyarok ezután ráternek az árendák ügyére és hangoztatják, hogy:

— Nem parancsolja a Josephinus assesus, sem a Lepoldinum Decretum, hogy valaki tartozzon a zsidónak a maga Házában lakhelyet Árendáért engedni, hanem a Hazafi Birtokos lehetőségében áll adni vagy nem adni. Mert a Hazafinak az Ország Törvénye szerént való Jussa az, hogy a tulajdonával amit akar, azt cselekedhesse.

— Ezen parancsolat ellen a váraljai Comunitasnak semmi vétke nincs, mert a Zsidóságot nem üldözi, nem szegzi, nem veri, nem csúfolja, nem bosszantja, nem ingerli. Csak azt kívánja a mi az Ország Hazafiai Keresztény lakosainak tulajdona, hogy az Zsidónak ne engedtessek és a Keresztények ő miattük ne fogyatkozzanak.

— Tudja azt a váraljai Comunitas keresztény népe, hogy a Zsidó az Ó-Testamentum és a Gyilkosságot tiltó Törvényeket esmérí s Hite Ágazaltjának is tartja, el is hiszi, hogy a Zsidót a Zsidó meg sem öli, nem is emlékeznek keresztények kezdettől írott jegyzéssel ilyen példáról, de tellyesek a Könyv Tárok azon olyan vétkek feljegyzéseivel, hogy a zsi-

dó a nem zsidót üldözte és ölte...”

A váraljai derék magyarok emígyen zárják be replikájukat:

— Tellyes Bizodalommal is hiszi a Váralyai Comunitas azt is, hogy a Váralyai Határból a zsidóságot a keresztény egész Váraljai nép közakarattyaéhoz képest, azért hogy a Keresztények Jussát a kereskedés színével semmi haszonvételben ne drágítsa, szükítsse és bírhasa, eltávozni kegyesen rendelni méltóztatik.

— Melyért a Váralyai Comunitas esedezni meg sem szünik.

— Nem Titus Vespasianus most az Ország Fejedelme, hogy a zsidók ajándékával meg győzettessek a keresztényeket a zsidók ajándékával a zsidóktól nyughatatlanoká lenni szenvedgye.”

Igy állott a per a Tekintetes Camerális Uriszék előtt, amely 1803-ban Várad-Olasziban folytatott közgyűlésen elutasította a váraljai keresztény magyarok kérelmét. Nem is történelmet volt, amint hogy ma sem történhetne másképpen. Nagyvárad zsidósága jól ismert eszközeivel gondoskodott erről. Az ország fejedelme nem Titus Vespasianus volt, de az Uriszék annál inkább.

Ezeket az adatokat Lakos Lajos: A váradai zsidóság története című könyvéből vettem. Ezt a könyvet 1912-ben adták ki Nagyváradon. A szerző magyar mivoltát megszegyenítő farkcsóválások közepette ajánlja az egész munkát Brüll és Mihelffy nevezetű méltóságos és nagyságos zsidóknak, akik minden bizonnyal kegyesen fogadták a tőmjénezést. Ezek után nem szabad csodálkoznunk azon, ha a könyv szerzője így zárja le és kommentálja a nagy pert:

„Több mint nyolc esztendei hosszas huzavona után így ért véget az áldatlan és szenvedelmes harc, melyet a váralyaiak a megejtett alapos bevizsgálás után ítélve, csupán féltékenység vagy irigységből indíthattak, de melyből a zsidóság törvényes jogaival felvértezve, győzedelmesen került ki.”

Igen, mi tanúsítjuk, hogy a nagy perből győzedelmesen került ki és azután is győzött minden egyes alkalommal, amikor magyar népi érdekekkel került szembe a galicjai sörredék. Ezért zsidó ma Nagyvárad. A győzelemről maga a Tekintetes Camerális Uriszék gondoskodott, utána pedig Nagyvárad és a megye urai.

A nagy per ma is folyik. Nagyvárad keresztény magyarsága ma az élethez való jogát és a leggyöngébbnek kijáró törvényes védelmet követeli. Régi urai liberális emlékön nevelkedtek és még névleges kereszténységük is a képmutatással alig leplezett önzés pogány valása. Népi gyökereiktől régen elszakadtak. Ha néhanapján „le is ereszkednek a néphez”, ez lényükhöz tartozó képmutatás. A nép baja és jajja soha sem hatol szívükig. Ha odáig hatolna, már rég bűnbánatot tartottak volna.

A nagy per mostani szakasza még nem dőlt el. Védő és vádló beszédek hangzanak el. Az „Uriszék” pedig nekigyürkőzve várja, hogy a szegény, üldözött nagyváradai zsidóságot újra győzelemre segítse.

Tisztelet Uriszék! Ez a hazaáruló szándék többé nem fog sikerülni!

Ötvenszázalékos vasúti kedvezmény a budapesti Nemzetközi Kiállításra

Budapestről jelentik: A fővárosban november 20. és december 1. között rendezik meg a Nemzetközi Baromfikiállítást. A baromfikiállításra a MÁV igazgatósága 50 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. A kedvezményes utazásra vonatkozóan a nagyváradai állomásfőnökségre a következő két rendelet érkezett:

1. Értesítjük, hogy a Jolyó évi november hó 26-tól — december hó 1. között Budapesten rendezendő Nemzetközi Baromfikiállítás alkalmával engedélyezett és bármilyen kiindulási állomásról Budapestre és vissza 50%-os menetkedvezmény igénybevételére jogosító 16b igazolványok mind a Szászrégen—Beszterce, mind

a Székelyudvarhely—Parajd—Balavásár—Marosvásárhely—Szászrégen—Beszterce és végül a Székelyudvarhely—Erdőszentgyörgy—Balavásár viszonylatokban közlekedő vonatpótló Mávautóbuszokon is érvényesek.

2. Értesítjük, hogy igazgatóságunk a Szeremlydijszabás II. rész IV. Függelékében foglalt 31—40 km-es díjövire megállapított menetdíjak kétszeresének figyelembevételével további intőzkedésig az alábbi viszonylatokban mérsékelt-áru gócponti menettérti jegyek rendszeresítését engedélyezte: Érszakácsból, Ujnémtről—Nagykárolyba, Sülemedről és Szamosciköről—Nagybányára.

A különböző tárcák költségvetésének vitája a képviselőházban

A külügyi tárca után a honvédelmi, majd a kereskedelmi, illetve iparügyi tárcák kerültek sorra

Budapestről jelentik: (Függetlenség.) A külügyi tárca költségvetésének általánosságban és részleteiben is egyhangulag való elfogadása után a Ház szerdán még a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalására tért át.

A költségvetés előadója Szakáts Pál, rámutatott arra, hogy olyan időket élünk, amikor minden nemzetnek, ha csak meg akar maradni ereje jelenlény részét a hadseregére kell fordítania.

Igy van ez ma Európaszerte, de fokozott mértékben van ez így nálunk, megcsönkített nemzetnél.

Beszélt az Erdélybe bevonult honvédség fegyverkeztségéről és pompás felszereléséről. Hangsúlyozta a légi erők további fejlesztésének fontosságát, sürgette a Térképészeti Intézet kiépítését, valamint a Horthy Miklós repülőalap támogatását. Végül a Ház köszönetét tolmácsolta az Erdélybe bevonult honvédségnek.

A vita során több hozzászólás történt, majd áttértek az interpellációkra.

Osszesen 36 interpellációt jegyeztek be, de 13-at töröltek.

Hazaköltöztetik a romániai ókirályságban élő magyarokat

Váczy József a hazai mezőgazdaság jelentőségének félreismerése tárgyában interpellált. — Matolcsy Máttyás, Földvári Nagy László felszólalás joggyakorlat különös beosztása tárgyában intézett a miniszterelnökhöz interpellációt.

Zsindely Ferenc államtitkár a miniszterelnök megbízásából válaszolt az interpellációra. Gesztelyi Nagy László a földművelésügyi miniszterhez interpellált a szőlőgazdaságszolgálat megsegítése tárgyában.

Vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy

minden intézkedést meg kíván tenni a szőlőgazdaságszolgálat megsegítésére.

Ezt a célt szolgáló intézkedések folyamatban vannak. Ennek az alapján akarja megállapítani, kik azok a kis szőlőbirtokosok, akik kizárólag a szőlőtermelésből élnek.

A rézgálicellátás terén vannak még nehézségek, ez azonban az általános háborús helyzetből adódik.

Ez a helyzet előreláthatólag a jövő év folyamán meg fog javulni.

Maróthy Károly a belpolitikai változásokról interpellált, Horváth Ferenc a sajtócenzúra kezeléséről.

Molnár Lajos a földművelésügyi miniszterhez interpellált a kiskunsági „átok”-csatorna ügyében.

Meskó Zoltán a külföldre kivándorolt magyarok visszatételéről interpellált.

Teleki Pál gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a kérdéssel régóta foglalkozik.

Minden intézkedés megtörtént arra, hogy Romániának regáli részében élő magyar testvéreink hazaköltözhessenek.

(Nagy taps és éljenzés.)

A Ház a miniszterelnök válaszáat tudomásul vette.

Piukovics József a miniszterelnökhöz interpellált az árkormánybiztosi működés tárgyában.

Felszólalás a sajtócenzúra eltörlése ügyében

Taufer Gábor és Budinszky László, a sajtócenzúra eltörlése, Szöllősy Jenő, a zsidó munkatáborok ügyében interpellált. Papp József a földművelésügyi miniszterhez intézett interpellációjában báró Fiath Pálné és Schwarz Rezső zsidó bérlelők bérleti ügyét tette szóvá. Tóth János a földművelésügyi miniszterhez intézett interpellációt a csanádi hitközségnek a kisemberek számára holdanként 384 pengőért juttatott bérletek tárgyában. Palló Imre a cserkészlet zsidó vonatkozásai tárgyában mondott el interpellációt. Budinszky László, a 3.400. számú rendelet aggasztó jelenségeit tette szóvá.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a kormány kiadta az említett rendeletet, de a bizalmas utasításra azért volt szükség, mert ennek a rendeletnek tartalma felel meg az érvényben lévő közigazgatási rendszerünknek. A rendelet kiadása után a nyilas párt úgy értelmezte a rendeletet, hogy az félremagyarázásokra adott okot. Ezért adta ki a kormány a tisztviselői karnak szóló újabb ren-

deletet. A közalkalmazott vallhat politikai felfogást és azt gyakorolhatja is szavazatának leadásával, de az ezen túlmenően megnyilvánuló politikai magatartás beleütközik a tárgyalgosságra. Minden ezzel ellenkező magatartás beleütközik a rendeltetbe, amelyet a kormány kiadott.

A Ház a belügyminiszter válaszáat tudomásul vette.

Matolcsy Máttyás a belügyminiszterhez intézett interpellációt Barcsay Ákos pest megyei főispán különös politikai magatartása tárgyában.

Rainiss Ferenc a bányászsztrájkjal kapcsolatban interpellált az iparügyi miniszterhez.

Vajna Gábor, a lei beváltási arányáról mondott interpellációt.

Szóllősy Jenő az aratási munkálatok ügyéről interpellált.

Az interpellációra gróf Teleki Pál miniszterelnök válaszolt, kijelentve, hogy csak a határvadász zászlóaljából nem szabadságolták az embereket, de egyéb közmunkával később ezeket

A magyar hadsereg nemzetnevelő tényező A honvédség kérdésében nincs véleménykülönbség az egyes pártok között

Budapest. (MTI.) A képviselőház ma már harmadik napja folytatja az állami költségvetés tárgyalását. A mai ülésen folytatták a honvédelmi tárca költségvetésének tegnapi megkezdett vitáját. Délután a kereskedelmi, illetve az iparügyi tárcák költségvetésének megvitatása van soron.

A mai ülést Szinyey-Merse Jenő alelnök negyed 11 órakor nyitotta meg. A kormány részéről vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter jelent meg az ülésen.

Baky László nyilaskeresztes volt az első szónok, aki a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg a magyar honvédségről, amelynek minél korszerűbbé való fejlesztését sürgette. A továbbiakban hangsúlyozta, hogy a honvéd tisztikar minden politikai ténykedéstől mentes. Kéri a minisztert, hasson oda, hogy a honvédtisztikar egyes tagjai ellen esetleg beérkező bizalmas feljelentések feljelentőit személy szerint tegyék felelőssé az egyes adatok valódiságáért. A költségvetést nem fogadja el.

Vitéz Faraó Ede örömet fejezi ki, hogy a honvédség kérdésében a pártok egy véleményen vannak. A magyar hadsereg nemzetnevelő tényező. Helyesnek tartja a munkaszolgálat bevezetését. Felveti az eszmét, hogy a szellemi munkaszolgálatot is be kellene vezetni, ami nézete szerint abból állna, hogy orvosok tanárok és ügyvédek politikamentesen nevelő tevékenységét fejtenék ki a hadseregben, előadások útján.

Füssy Kálmán azt fejezte, hogy a honvédelmi kiadásokat nem lehet az állami bevételektől függővé tenni. A honvédség minél korszerűbb kiépítése mellett foglalt állást. A továbbiakban kérte, hogy a komáromi évszázados helyőrségi kórházat a város egészségesebb részén építsék újjá. A költségvetést a kormány iránti bizalmatlansága miatt nem fogadja el.

A következő felszólaló br. Rosner István volt. Örömmel állapítja meg, hogy a honvédség rövid időn belül újjáéledt. A magyar felkészülés útján szerinte a magyar hadsereg meg tudja mutatni az útát. A háborús rokkantak helyzetével foglalkozott azután. A rokkantak számára nem könyörödományt és alamizsnát kér, hanem meebecsülést és elismerést.

Gróf Károlyi Viktor, a nemrégiben disszidált képviselő volt a következő szónok, aki hangsúlyozta, hogy a háborúelőtti honvédelem fejlesztésénél elhanyagolták a népnevelés kérdését, pedig annak a honvédség kiképzése terén igen nagy jelentősége van. A legteljesebb elismeréssel szölt a honvédségi nevelőintézetekről. Amikor örömmel üdvözlőjük a visszatért test-

Berlin Róma Budapest

Mindegyiket tökéletesen
rejt-jel-vá-laszt-ja a
TELEFUNKEN
241v
EURÓPAVEVŐ-
K.P. ára csak 176.- Pengő

is kártalanították. A Ház a választ tudomásul vette.

A Ház szerdai ülése éjjel fél 1 órakor fejeződött be.

véreteket nem szabad megteledkeznünk az oda-át maradt magyarokról. A honvédelem szoros összefüggésben áll a gazdasági kérdésekkel. A kormány sem honvédelmi, sem gazdasági tekintetben nem tud, szerinte, olyan eredményt felmutatni, amely alkalmas volna arra, hogy támaszt jelentse a hadseregnek szükség esetén. A költségvetést nem fogadja el.

Halmay János kérte a családi pótléknak felemelését, a hadiüzemeknek legrövidebb időn belül való államosítását. A költségvetést nem fogadja el.

Vajna Gábor véleménye az, hogy a honvédelem számára nagyobb összegeket kellett volna rendelkezésre bocsátani.

A honvédelmi miniszter felszólalása

Ezután vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter szólalt fel. Többek között a következőket mondta:

— Minden magyarnak, különösen azoknak, akik résztvettek a felvidéki, kárpátaljai és erdélyi bevonuláson, éreznők kellett, milyen szorosan fűződik az ország megnagyobbodás a honvédség újjászületéséhez. Tudjuk, hogy honvédségünk hagyományaihoz híven, ha kellett volna, újból vérrel írta volna be nevét a történelembe. A sors nem így kívánta, mégis az erős és jól felszerelt honvédség adta vissza a nemzet önbizalmát a trianoni határokon túl is. Azt tanultuk a történelemből, hogy csak az az igazság győzedelmeskedik, amely mögött erő áll. Nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy a nemzet esztendőik alatt évtizedekre való munkát végezt.

A miniszter ezután rámutatott a költségvetés összeállításánál alapul szolgáló irányelvekre. Ez a költségvetés tisztán az Erdély visszacsatolása előtti hadsereg fenntartási költségeit foglalja magában. Nem szerepelnek benne Erdély katonai megszervezéséhez szükséges kiadások. Erdélyben egy új hadtest felállítását határoztuk el. Az ezzel járó költségek a rendesnél nagyobbak lesznek, mert Erdélyben a csupasz falakon kívül alig találtunk valamit a kaszárnyákban. Hadseregünket tovább kell motorizálnunk, erősen kell fejlesztünk légi és páncélos alakulatainkat. A továbbiakban hangsúlyozta, hogy két fontos elvet kíván érvényesíteni a költségvetésben. Az egyik a szigorú takarékoság elve. E tekintetben csak mint szimbólumot megemlíti, hogy Erdélyben a tisztikar a bevonulás alatt a legénységgel egy konyhán étkezett.

A honvédelmi miniszter beszéde lapzártakor tart.

Belvárosi Filmszínházban Páger A., Simor Erzsi, Pethes S. ragyogó vigjátéka

Szervusz Péter

Legujabb magyar és külföldi híradók a legujabb nemzetközi eseményekkel

Légítámadások London, Kelet- és Dél-Anglia ellen

London. (Reuter.) A légügyi és helbiztonsági minisztérium jelentése szerint a csütörtökre virradó éjszaka több ellenséges repülőgép repült az ország fölé. London vidékén az egyik területre bombákat dobtak le. Kelet- és Délkelet-Anglia több pontja ellen pedig bombatámadást intéztek. Az egyik keletangliai városban és London vidékén több ház megrongálódott. (MTI.)

Martinique felkészült a védekezésre.

New York. (NTL.) A Martinique szigetén szolgáló francia gyarmati tisztviselők kijelentet-

ték, hogy Martinique készen áll a védelemre bármily támadás érné De Gaulle volt francia tábornok vagy az angol hajóhad részéről. (MTI.)

Anglia felállítja a távolkeleti főparancsnokságot.

London. A Reuter Iroda szerint elhatározták, hogy felállítják a távolkeleti főparancsnokságot. A főparancsnokság alá rendelik a malajzi, burmai, hongkongi parancsnokokat, valamint a távolkeleti légi haderő parancsnokait. Főparancsnokká Robert Brookepopham légügyi vezértábornagyot nevezték ki. (MTI.)

Szombat óta reng a föld Bukarest, Ploesti és Galac környékén

Rémületté fokozódott a lakosság félelme. Bukarest lakosságának nagyrésze el akarja hagyni a fővárost

Bukarestből jelenti a Vreme: Bukarest lakosságának nagyrésze arra készül, hogy elhagyja a várost és az ország nyugati részébe költözik, mert ez a rész a legkevésbé szenvedett a földrengéstől. A félelem szinte már rémület-jelleget ölt. Szombat éjszaka óta úgyszólván állandóan reng a föld. Tegnap három ízben tapasztaltak földlökéseket. Bukaresten kívül Ploesti és Galac környéke érzi a legjobban a földrengés pusztításait.

Bukarestből jelenti a Politika: A bukaresti Carlton-szálló romjai alól kihúzták a görög követség tanácsosának elszenesedett holttestét. A tanácsos az épületben lakott és álmában érte a földrengés.

Még mindig tartanak a földrengések

Bukarest. (MTI.) Az igazságügyminiszter több törvénytervezetet készített, amelyekben moratóriumot engedélyez a földrengés következtében kárt szenvedetteknek, akiknek különösen hosszú lejárattal építkezési kölcsönt kötelesek folyósítani a hitelintézetek. Ugynevezett lakáshivatalt állítottak fel, amely a hajléknélkül maradtak elhelyezéséről gondoskodik. Tekintettel, hogy a földrengés a laktanyákat is megrongálta, a november 20-án behívott újoncok bevonulását bizonytalan időre elhalasztották. November 20-án csak az önkénteseknek kell bevonulniuk.

A Carlton-palota romjai alatti pincelakásokból és az alagsorban mindenütt forró víz tör elő és a víz a környéket elárasztja. Nincs semmi remény, hogy az ott lévőket életben találják. A Carlton-palota tegnap letartóztatott építésmérnökeinek vagyonára bírói zárlatot rendeltek el.

A földrengések még mindig tartanak. A tegnapi esti földrengés erőssége 3 fok volt. A törvényszék és a legfelsőbb közigazgatási tábla tárgyalásait egyelőre felfüggesztette, mert az épületek megrongálódtak.

Mihály király és Heléna királyné ismét megtekintette a Carlton-szálló romjait.

Bukarest. (MTI.) Mihály király és Heléna királyné szerdán délelőtt ismét megtekintette a Carlton-szálló romjait. A földrengés a román főváros épületeinek több, mint felét megrongálta. Szerdán este 7 óra 10 perckor újabb földlökéseket éreztek. Sok utcát elzártak a forgá-

lom elől. A villamosforgalom majdnem teljesen szünetel. Szerdán délután Bukarest különböző temetőiben szakadatlanul temették az áldozatokat.

Bukarest (MTI.) Demetter Jozefina, az ismert kézimunkakereskedő életben van. Sebésülten fekszik a diakónisták kórházában. A bukaresti rendőrség tévesen közölte halálhírét. Ellenben férje meghalt a földrengés alkalmával.

Nem tudtak Berlin fölé szállni az angol repülőgépek.

Berlin. (NTL.) Néhány ellenséges repülőgép szerdán este támadást kísérelt meg Berlin ellen, az erős léghárító tevékenység miatt azonban nem tudtak áttörni a zárfüggönyön. Már az elővárosokban megszabadultak bombáiktól. Néhány tetőtűz keletkezett, amelyeket eloltottak. (MTI.)

Sepsiszentgyörgyön is károkat okozott a földrengés.

Sepsiszentgyörgy. (MTI.) A legutóbbi földrengés erdélyi pusztításairól most érkezett hírek szerint a földrengés Sepsiszentgyörgyön is károkat okozott. A legsúlyosabb kár Sepsiszentgyörgyön a Székely-Mikó kollégium épületében esett. A kollégium dísztermének mennyezete beromlott és a bentlakók épülete is annyira megrongálódott, hogy a 260 tanulót magába fogláló épület lakhatatlanná lett. A bentlakók épületének megrongálódása előtt sikerült a tanulókat biztonságba helyezni, úgyhogy közülük senkinek sem sérült meg.

Wirth és Kovarcz képviselők előzetes letartóztatásban

Budapestről jelenti a M. T. I.: Az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte Wirth Károly és Kovarcz Emil nyilaskeresztes képviselőket.

Magyarország kormányzójának táviratváltása az olasz királlyal és császárral

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a következő táviratot küldte az olasz királynak és császárnak születésnapja alkalmából:

Felséged születésnapjának örömdetes évfordulóján, kérem, fogadja legforróbb szerencsekívánataimat a magam és az egész magyar nemzet nevében. Isten áldását kérem Felséged magas személyére, a királyi családra és a dicsőséges Olaszországra.

Az olasz uralkodó az üdvözlőtáviratra a következő távirattal válaszolt:

Szívből köszönöm a magyar nemzetnek és Főméltóságodnak hozzám intézett jöleső, kedves szerencsekívánatait.

Antonescu megérkezett az olasz fővárosba

Róma. (MTI.) Antonescu tábornok, román államvezető Sturza külügyminiszterrel és kíséretével csütörtökön délelőtt 10 órakor különvonattal az olasz fővárosba érkezett. A vonatról lelépő miniszterelnököt a Duce fogadta. A kölcsönös bemutatkozások után Antonescu és a Duce ellépett a pályaudvar előtt felállított díszszázad arcéle előtt, majd a román miniszterelnök és külügyminiszter gróf Ciano és Pavolini népművelésügyi miniszter kíséretében gépkocsin a Villa Madamában lévő lakhelyére hajtott.

Füszershamisítás címén őrizelbevették Feldmesser Lajos nagyváradai kereskedőt

A híres szegedi paprika közismert védjegyét is hamisítani próbálta Feldmesser

Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség szerdán meglepetésszerű házkutatást tartott Feldmesser Lajos nagyváradai kereskedőnél és a házkutatás alapján azonnal őrizelbevették a kereskedőt. Feldmesserről köztudomású volt, hogy régi időtől fogva paprika és fűszer hamisítással foglalkozik s most végre a rendőrségnek sikerült lelepleznie üzletzeit. Amint a rendőrségtől értesültünk, Feldmesser ellen fűszershamisítás címén indult meg az eljárás és többek között fahéj, székfűszeg és bors hamisítása bizonyult rá. A megtévedt kereskedő ezenkívül a szegedi paprika közismert védjegyét is hamisítani próbálta s a gyár hamis pecsétjét a házkutatás alkalmával megtalálták nála. Kihallgatása lapunk zártkörű meg-

„Visszatértünk!”

Leitner Ferencz vette át ismét a **Kékmacska étterem** vezetését. — A nagyváradai és vidéki magyar uritársaság legjobb találkozóhelye, kitűnő magyar konyha és magyar italok. Estenként HAMZA JANCSI pompás zenekara játszik

LAPKIHORDÓKAT magas fizetéssel felveszünk. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

PANNONIA étterem kávéházban minden csütörtök este házi disznótoros vacsora és Polgári árak. Háziisan kezelt konyha.

Seresz Jenő kombinált cigányzenekara Emőd Zs. fia hegedűművész közreműködésével szórakoztatja a közönséget. Békéll hangulat. Szíves pártfogást kér Nedelkó János vendéglős mester

Az erdélyi agrárreform kérdései

Írta: dr Krüger Jenő

V.

Rövid idő múlva a visszacsatolt területeken megszűnik az ideiglenes katonai közigazgatás és elfoglalják helyüket a véglegesen kinevezett polgári tisztviselők s megjelentek a visszacsatolás végrehajtását és a két jogrendszer egységesítését szabályozó törvényes intézkedések. Felbecsülhetetlen s messze kiható jelentősége van ezeknek az átmeneti intézkedéseknek és az új közigazgatás megszervezésének. Ugy áll a dolog, mint egy széttört szoborral, melyet össze kell ragasztani. Ha a ragasztást szakavatott kéz végzi, a szobor olyan lesz, mintha soha szét sem tört volna; ha azonban kontár kéz végzi a munkát, örökké bántó, torz figura válik belőle.

A két országrész benső egyesítése két feladatot foglal magában. Egyik a magyar jogrendszer kiterjesztése, megfelelő átmeneti intézkedések közbeiktatásával, másik a keleti részek széles értelemben vett közigazgatásának helyes kiépítése. Az átmeneti jogszabályok tekintetében nyugodtan bízzuk magunkat a magyar minisztériumok nagytudású és lelkiismeretes szakembereire, de egyes, széles rétegeket érdeklő és bonyolultabb kérdésekben nagyon kíváncsoknak tartanók, ha a kormány alkalmazná azt a jogalkotási rendszert, amelyet a múltban minden fontosabb kérdésben olyan jó eredménnyel alkalmazott: a jogszabályok tervezetének előzetes közzétételét és a hivatott közületek és a saját véleményének meghallgatását. Különösen áll ez az agrárreformmal kapcsolatos kérdésekre. A román földreform gyökeresen megváltoztatta a megszállott részek közigazgatási és társadalmi képét. Ez a kép nem maradhat olyan, aminővé vált, de a régi kép visszaállítását sem kívánhatja józan és felelős államférfi. A földbirtokpolitika terén 1918 Csonkamagyarország is tett egy lépést előre; Románia kettőt tett, ha a második lépéssel sárba lépett. Hátrálni már nem lehet, valahol oldalt kell olyan lépést tenni, mely ugyanoda vezet, ahova az egész magyar földreform második lépése is el fog jutni. Rövidlítő volna az, aki a román földreformban csak egy elhibázott intézményt látna, amely többé-kevésbé kijavításra szorul. A kijavított román földreform elő részévé fog válni a magyar jogrendszernek s az anyaországban természetesen leg ki fog alakulni az az érdekcsoport, amely ezeket az intézkedéseket példaként fogja felalítani s az előrelátó politikusként már most számolnia kell a lehetőséggel, sőt valószínűséggel, hogy a most lerögzítendő erdélyi földreformot egész Magyarország területén végre fog kellenni hajtani.

A kormánynak bizonyára megvan már a részletes programja a jogrendszerek egyesítésére s ennek szellemére egyes ideiglenes intézkedésekből már következtethetünk. Így legutóbb a kisajátított földek tárgyában két katonai intézkedés történt. Egyik szerint a gazdálanná vált területek megművelésre kiadhatók a volt tulajdonosnak, másik szerint a magyar egyházaktól elvett és állami tartalékul maradt, vagy román egyházaknak kiosztott földek a volt tulajdonosnak a végleges birtokbehelyezésig is, azonnal visszaadandók. Más intézkedés, melyből következtetni lehet az, hogy a külföldi követelések bejelentésénél a román kisajátítási renték más román állampapírokkal együtt csak nyilvántartás céljából jelentendők be, vagyis a magyar állam egyelőre ezeket nem kívánja saját terhére elismerni, ami viszont arra mutat,

hogy valami más megoldás is lehetséges. Annyi ugyanis kétségtelen, hogy ezek a föld ellenértékül adott papírok értéktelenné nem válhatnak s bennük bizonyos jóvátételi igény összpontosul. Aki a kisajátított ingatlanainak egy részét visszakapja, az természetesen köteles az azért kapott kisajátítási rente-mennyiséget visszaszolgáltatni.

A román földreform végrehajtása előtt és annak kezdetén igen sokan úgy igyekeztek igazságtalan kárukat csökkenteni, hogy kisajátításra ítélt birtokaikat előre eladták. Erre minden indokuk meg volt, mert a törvény szerint a kisajátítási ár ugyanannyi papír lei volt, amennyi aranykoronát ért a föld a háború előtt, vagyis 1000 arany koronának megfelelő 1000 papír lei, ami viszont csak 40 aranykoronát ért. A kifizetés azonban nem pénzben, hanem kötvényekben történt, amelyek 25%-os árfolyamon voltak csak értékesíthetők, tehát végeredményben a tulajdonos földje értékének csak egy százalékát kapta meg. Ezzel szemben már az is előnyt jelentett, ha a földet a kisajátítási árnak megfelelő készpénzért tudta eladni, mert így a kára nem 99%, hanem csak 96% volt. Az eladás vagy egyes befolyásos román urak részére történt, akik azután a saját javukra mentesítették a földet a kisajátítás alól, vagy a román pa-

rasztkok részére, mely esetben az agrárbizottság jóváhagyta az eladást. Kétségtelen, hogy ezek az eladások kényszerhelyzetben történtek, tehát rendes peres úton megtámadhatók. A kényszerperrendszerű bizonyítása azonban annyi idő elteltével igen nehéz, de az osztrák magánjog hatálya alá eső területekre „felén túli sérelem” címén könnyebben érhető el eredmény. Szükséges és igazságos volna a keleti részeknek magyar magánjog alá eső trianoni határmenti vidékeire ezt a megtámadási jogcímet törvényes rendelkezéssel és természetesen csak az itt vüzlolt esetekre, kiterjeszteni.

Számot kell vetni azzal is, hogy szociális és politikai lehetetlenség egész paraszttömegeket a két évtized óta használt földről erőszakkal elűzni. A cél csak az igazságtalanság kiküszöbölése, vagyis annak jóvátétele, hogy a földeket majdnem ellenérték nélkül vette el a román állam. A helyes megoldás tehát az, ha értékálló valutában, pl. búzában vagy aranypengőben megállapítatik az 1921. évi érték (erre olyan helyeken, ahol rendes kataszteri birtokívek vannak, a kataszteri tiszta jövedelem szolgálhat számítási kulesként) és ezt az összeget, vagy annak bizonyos hányadát kapja meg a volt tulajdonos igen alacsony kamat és hosszú törlesztés mellett úgy, hogy azt a földhöz juttatott könnyen fizethesse. A törlesztések közadók módjára volna behajthatók s a törlesztés ideje alatt a földhöz juttatott adókedvezményrel lehetne segíteni. Ez a jogos és igazságos rendezés azonban nem lehetséges ott, ahol az eredeti vevő már továbbadta a földet, mert az új, jóhiszemű vevő már rendes árat fizetett a földért. Ilyen esetben csak az eredeti vevőt lehet a jóvátételi összeggel megterhelni, de ennek behajthatósága nagyon is problematikus, — ezért azonban az állam nem lehet felelős.

1941 január 31-én lesz a népszámlálás Magyarországon

Budapest. (MTI.) A képviselőház elfogadta a népszámlálásról szóló törvényjavaslatot, amely a felsőházi tárgyalás után néhány napon belül kihirdetésre kerül. Nemzetközi egyezmény alapján minden tíz évben és pedig a nülával végződő évek végén a művelt államokban összeírják a lakosságot. Magyarországon az utolsó népszámlálás 1930 december 31-én volt. Most azonban technikai okokból

1941 január 31-ike és február elseje közötti éjjel számlálják össze az egész ország lakosságát.

A Központi Statisztikai Hivatal végzi a népszámlálást. Az előkészületek máris megindultak. Természetesen az összeíró biztosok nem éjszaka és nem ezen az egyetlen napon, hanem valószínűleg három-négy napon keresztül házról-házra, lakásról-lakásra járva, töltik ki a népszámláló lapot.

Már készen állanak az összeíró iverk és azok a kérdőívek, amelyekre felelniök kell az ország területén mindenkinek. Egyéni számláló lapból és házigyűjtő ívből áll az összeírás. A számláló lap huszonnégy kérdésre kell felelni.

Ezek között szerepel az a kérdés is, hogy az összeírott milyen vallású és zsidónak tekinthető-e. Megkérdezik a nemzetiségét, amelyre az utasítás szerint

„minden befolyástól mentesen, anyanyelvre való tekintet nélkül kell felelni, hogy a megkérdezett milyen nemzetiségűnek érzi, vallja magát.”

Felelni kell arra a kérdésre is, hogy az öz-

szeírott 1938 előtt hol lakott. Kérdést találunk, hogy az illetők reudes munkahelye milyen távol van a lakásától.

A házigyűjtő iv az épületviszonyokra tesz fel kérdéseket. Válaszolni kell arra, hogy az épület alá van-e pincézve és van-e ideiglenes, vagy véglegesen berendezett légoltalmi óvőhely a házban. Ezen a nyomtatványon tizenhárom kérdéscsoport található, de külön összeírás készül a lakások nagyságáról, kényelméről stb. is, a népszámlálással kapcsolatban.

Magyar kereskedelmi tengeri flotta szervezéséről tárgyal egy olasz csoport

Budapestről jelentik: Bellasic Salvatore, az ismert fiúmei ügyvéd, aki a magyar-olasz gazdasági kapcsolatok egyik úttörője, fontos tárgyalások céljából Budapestre érkezett. Hosszabb megbeszélést folytatott dr. Fabinyi Tihamér titkos tanácsossal is. Jól informált helyről nagy jelentőségűnek tartják Bellasic budapesti tartózkodását, mert tárgyalásaival különféle nagyszabású tranzakciókat készít elő. Arról van szó, hogy Fiúme székhellyel magyar-olasz tengerhajózási vállalat alakul, melynek hajói magyar lobogóval futnak majd és hivatalosan lesznek, hogy az új gazdasági rendszerben, Magyarország kereskedelmi flottáját biztosítsák. E társaság megalakulására — hír szerint — rövidesen sor kerül. A vállalatban úgy az olasz, mint a magyar tőke erős érdekeltséget vállalna.

Carlton szálloda

a Dunapart polgári jellegű szállodája a Belváros szívében.

Etterem, kávéház a házban.

Olasó sörözőnk közkedvelt.

Kedvezményes szobaárak

Időszerű gazdasági útmutató

A visszatért országrészeknek az anyaország gazdasági rendjébe való zökkenésmentes bekapcsolódása

Kisipari és kiskereskedői kölcsön fedezettel

(Tizenötödik közlemény.)

A vidéki kis- és középipar termelőképességének fokozása céljából szükséges hitelek rendszeres folyósítására alapította a magyar törvényhozás az Iparosok Országos Központi Szövetkezetét az 1924. évi XVIII. t.-c.-kel. A szövetkezet, amely röviden IOKS néven ismeretes, csak iparjogosi ványal és saját műhellyel rendelkező önálló iparosoknak nyújt kölcsönt, de csak olyanoknak, akik vagyonuk fölött szabadon rendelkeznek és a kölcsönnek megfelelő bankszerű fedezetet is tudnak adni. A kölcsönök váltóra folyósíthatnak három évi időtartamra oly módon, hogy a kölcsön összegéről szóló váltók negyedévi lejáratai alkalmával az esedékes kamatokon kívül megfelelő törlesztést is kell teljesíteni. Az IOKS a kisipari kölcsönöknél általában a Magyar Nemzeti Bank mindenkorai váltószámítási kamatlábánál 2%-kal magasabb kamatot, tehát ezidőszerint 6%-ot számít föl. A kölcsönök az iparüzlet céljaira a következő fedezetek mellett vehetők igénybe:

1. Ingatlanra első helyi bekebelezés mellett. Cél szerű a kérelemhez csatolni a hatósági becsúbizonyítványt, a telekkönyvi betét kivonatát és a ház fényképét. Különösen építőiparosoknál fontos az, hogyha az iparosnak magának nincsen fedezetül szolgáló ingatlana, kezésének ingatlanára foganatosított bekebelezés mellett is kaphat kölcsönt. Az építendő íly módon kényelmesen kifizetheti az építési vállalkozóját.

2. Kisebb összegű kölcsönöknél legalább két kezés jótállásával.

3. A lebonyolított vállalkozásokból származó követelések engedményezésével.

Kisipari és kiskereskedői kölcsön fedezet nélkül

A világháborút követő időknek nemcsak gazdasági, de szociális szempontból is egyik legnagyobb nehézsége és éppen a legkisebb iparosokat és kereskedőket sújtó baja volt az, hogy tökeszegénységben szenvedtek és anyagi fedezettel sem rendelkeztek ahhoz, hogy a pénzintézetektől a szokásos módon kölcsönöket kaphassanak. Az évről-évre jobban érezhető baj szülte meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére azt a hitelakciót, amely lehetővé tette, hogy a bankszerű fedezettel nem bíró kisiparosok és kiskereskedők is gyorsan és olcsón jussanak olyan termelési és árubeszerzési kisebb — ezidőszerint legföljebb 500 P — kölcsönhöz, amelyet egyébként a pénzintézetek révén meg sem szerezhetnének.

Frenczel Sándor üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Épület üvegezés
Képkerepezés

Nagyvárad, Szt.-János utca 44

Telefon: 19-13

4. A teljesített munka, vagy áruszállítás fejében kapott váltók leszámításával.

5. Egyes vállalkozásokhoz szükséges meghitelezéssel a vállalkozási összeg engedményezése mellett.

6. Közszállításoknál munkahittel. Az efajta hitelekét közhatóságok megrendeléseinek elkészítésére folyósítja az IOKS, ha a megrendelés teljes összege az intézetre engedményeztetik, mikor is a termeléshez szükséges forgótőkét a munka előrehaladásának arányában folyósítja az IOKS.

Az intézet különösen a kisiparosok (szövetkezetek és csoportok) közszállítási tevékenységének előmozdítására nyújt támogatást úgy a szükséges nyersanyagok (főleggyártmányok) beszerzésével, mint a kész munkák átadásával. Ezenkívül garancia levelekkel, üzleti biztosítékok nyújtásával, exporthitelekkel és háziipari kölcsönökkel is foglalkozik. Vidéken az ipar-területi jegyzőket is bevonta működési körébe, Erdély visszatért részein lakó iparosok közvetlenül fordulhatnak az IOKS központjához (Budapest IV., Piarista-u. 6.).

A kiskereskedők hasonló természetű kedvezményes hitelakcióját a Nemzeti Hitelintézet bonyolítja le Budapesten és vidéken ott, ahol fióktételei vannak. Az erdélyi részekre négy fiók fölállítását tervezi. A kölcsön összege legalább 8000 P lehet; a kölcsön 2000 P-ig tárgyi fedezet nélkül két kezessel, azonfelül azonban teljes bankszerű fedezettel folyósítható 6%-os kamattal, öt éves törlesztéssel. A kérelmeket a Nemzeti Hitelintézetnél (Budapest VI., Vilmos császár-út 25 sz.) lehet benyújtani.

A lebonyolítás kereskedelmi és iparkamarai kerületenként történik, amelyet, ha az iparos vagy kereskedő nő — felesége is aláírni tartozik. A kölcsön utalványozását kamarai kerületenként a kamarák mellett szervezett intézőbizottságok határozata alapján a kamarák irodái végzik.

A kölcsönök megszerzésének a módja a lehető legegyszerűbb és leggyorsabb. Minden ügynök és közvetítő ki van zárva. A kérelmező az előírás szerű folyamodvány-úrlapot, amely a kereskedelmi és iparkamaráknál, az ipar-területi letéknél, polgármestereknél kapható bélyeg- és költségmentesen, kitölti, az ipar-területével (érdeképítéssel) véleményeztetni, majd ennek megtörténte után a polgármesteri hivatalnál (községi elöljáróságnál) benyújtja.

Az eddigi tapasztalatok arra mutatnak, hogy nem csalódtak azok, akik hittek abban, hogy a magyar kisiparos és kiskereskedő becsülete és lelkiismerete az anyagi fedezettel fölért aranyérték, mert a fedezet nélküli kisipari és kiskereskedői hitelakcióban az tapasztalható, hogy azok a kisemberek, akiknek becsületében megbíztak, méltóknak bizonyultak és a kölcsönöket visszafizették.

(Folytatjuk.)

Nagykárolyt mezőgazdasági és ipari várossá fejlesztik

Nagykárolyból jelentik: Dr. Kölcsey Ferenc országgyűlési képviselő, a Magyar Párt nagykárolyi járási tagozatának elnöke beszámolt a magyar társadalom vezetői előtt azokról a megbeszélésekről, amelyeket gróf Teleki Pál miniszterelnök folytatott Nagykaroly várossá vonatkozóan. Nagykaroly ugyanis emlékiratban kérte a kormány segítségét és kárpótlást azért, hogy a megyeszékhelyet most Szatmárnémetibe helyezték vissza. Az eddigi tervek szerint Nagykarolyt mezőgazdasági és ipari várossá fejlesztik. Szó van egy textilgyár üzembe helyezéséről és egy cukorgyár felállításának lehetőségeit is keresik. Tervbevétek egy földművesiskola létesítését és az üresen maradt megyeházában helyeznék el a jelenleg Szatmárnémetiben lévő vasúti internátust. Már befejezett tény, hogy egy külföldi exportra is képes tejjeldolgozó üzem állít fel az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ. A hitelnyújtás kérdését is rendezni kívánja, többek között a román megszállás alatt a Magyar Párt vezetőségének közreműködésével Kaplonyban megalakított Concordia Hitelszövetkezetet nagykarolyi székhellyel járási hitelszövetkezetté akarják kiépíteni.

FERENC JÓZSEF KESERUVIZ

Felhívás a frontarcokhoz!

Felkérjük az alanti Tűzharcos bajtársakat, hogy helyiségünkben, Széchenyi ház I. emelet délelőtt 9—12 délután 4—6 között feljönjen, igazolvány, jelvény és tagdíj címén 4.50 pengő befizetést sziveskedjenek, miután a félével iránti kérelmeket a Magyar Tűzharcos Szövetség központja, Budapest, elvben elfogadta:

Mészáros Károly Hegyközséti, Lukácsi Sándor Szalárd, Kiss Gyula Bunyitay liget 5, Hóble József, Gulyás Gyula, Iván József, Darvas Kálmán, Pató Imre, Tóth Imre, Káli Hegedűs Imre, Maróthy Béla Lajos, Pásztkár János, Gál Szabó István, Akom János, Bartha Mihály, Dobos István, Hegedűs Frigyes, Kulcsár József, Eles Béla, Jakab Imre, Kugler József, Balogh József, Hegyesi Balázs, Hockler János, Németh József, Hati Bálint, Gazdag József, Bondár Viktor, Ursz János, Hegyi Lajos, Galamb Mihály, Gajdó Gáspár, Gurbai Lajos, Fényes György, Pakys János, Fekete Imre, Varga Sándor, Lucskai Bálint, Nagy Sándor Lumina utca 36, Pandu András, Péntes Lajos, Máté Zsigmond, Fazekas János, Benze Ferenc, Mokágyi István, Kozma Mihály, Mihálka József, Szilágyi Vilmos Ferenc, Szentesi Gábor, Tóth Mihály Demetrovics telep, Veres György, Tóth Albert, Tombács István, Majnók János, Szakács Sándor, Szurdás János, Krause Tivadar, Jordán Sándor, Milotay János, Kiss B. Ernő, Nagy Lajos Popa György utca 17, Tóth Sándor Solon u. 9, Tóth Sándor Törköly utca 11, Dobozi Károly, Győri Ferenc, Juhász Károly, Krause Béla, König Ferenc, ifj. Nagy Márton, Szőke Sándor, Biró Rudolf István, Daubner Sándor, Deil József, Fóris Dezső, Jancsó Dániel, Kóváry Antal, Koszta Tivadar, Kormányos István, Kiss Ferenc, Magyar Imre, Nagy Imre, Németh János, Nagy István Smetka György utca 16, Pri bék Imre, Szenkovic Alajos, Veres Imre, Egri Dániel, Czeller Lajos, Jirg József, Kuglis János, Lakatos Dániel, Nagy Ferenc Lahner György u. 16, Oláh István, Pór József, Papp János, Téglagyár, Péntes Albert, Szász Gyula, Somogyi István, Szabó Gábor, Schneider Lajos, Szabó József, Wanke Ferenc, Kiss Lajos Váradszöllős 291, Lévai Sándor, Rácz András, Tyukodi Péter, Szalacsi István, Mészáros Imre, Füzy Géza, Kosóhy József, Róff Lajos, Kádár József, Kiss Károly, Malecznek Agoston, Szentesi Péter, Beleznay András, Czimer Antal, Dienes József, Gyöngyösi Kálmán, Horváth Sándor, Kézdiszentléleki Hodos István, Koós Mihály, Klein József, Kozma János, Laduczky István, Mózes Károly, Magyar Zoltán, Nagy Gyula Csicsseika utca 44-a, Nagy József Mátyás király utca 61, Schoppel György, Tirschel Gyula István, Ujpalotáról a következők: Brücher János, Heilmann Ferenc, Heckler Miklós, Oswald Péter, Schmidt József, Zsemliczki Pál, Szer vező Bizottság.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30 P, félre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkzámlánk
száma: 72.301.

Időjárás

Nyugati szél, növekvő felhőzet. Több helyen
északon, újra eső. A hőmérséklet csökken.

SZENTTÉ AVATJÁK X. PIUST. Rómából jelentik: A Vatikánban ma egybegyűlt a ritusok kongregációja és megkezdte Sarto József szenttéaválásának előmunkálatait, aki 1903 és 1914 között X. Pius pápa néven ült a trónon. (TP.)

Felszentelték Vésztő új római katolikus templomát. Vésztőről jelentik: Nagy- ezabási ünnepség keretében folyt le Vésztő új római katolikus templomának felszentelési ünnepsége. Az új templomot ifj. Sulyák Mihály békéscsabai építész tervezte gótikus stílusban. Az új római katolikus templomot dr. Lindenberger János apostoli kormányzó szentelte fel fényes külsőségek között.

Visszakapta milleneumi emléklöbögőjét a váradai állami polgári leányiskola. Nagyvárad. Saját tud. Az itteni állami polgári leányiskola utolsó magyar igazgatója özv. dr. Személyi Káimán most tért haza Nagyváradra. Az igazgatóhoz hazatérése után a város legrégebbi iskolájának visszaszolgáltatta azt az 1896-ban, ezredévi emlékként készített selyemlobogót, szalagjával együtt. Egyben az iskola több felszerelési tárgyát is, amelyeket elrejtethetett és megőrizhett a sok viszontagság között.

Magyar liszt a Vatikánban. Vatikánvárosból jelentik: Az elmúlt hónapokban ismét jelentősebb mennyiségű magyar lisztet vásárolt Vatikán város. A pápai udvarban már évek óta magyar lisztet használnak, amelyet annyira megkedveltek, hogy az idén szükségletük túlnyomó részét Magyarország szállította. A megrendelés eredményeként két jelentősebb küldemény már el is indult Budapestről Vatikán városba.

Apollo Filmszínházban Jókai halhatatlan remekművének filmváltozata

Szegény gazdagok

Főszerepben: Szelezky Zita, Uray Tivadar, Vaszary Piri, Mály Gerő

A MAGYAR DALOSSZÖVETSÉG — nagyváradai dalosgyesületei által — november 24-én, este 9 órai kezdettel a Ref. Otthon dísztermében a Főméltóságú Asszony „Erdélyért” segítőakciója javára dalünnepet rendez. Belépti díj: 1.—, 1.50 és 2 pengő.

Okleveles tanár rendes és magántanulók lelkiismeretes előkészítését csoportosan is vállalja; magyar nyelv és helyesírást, gép- és gyorsírást, könyvelés-levelezést jutányosan tanít, Nagyvárad, **Beöthy Üdön-u. 42.**, kapuval szemben.

Meggyilkoltak Szilisztrában egy bolgár nacionalista vezért. Szófia. (NTL.) Szilisztrá déldobruzdjai városban Lojtorog Jordán, a bolgár nacionalisták vezetőjét, lakásán agyonlőve találták. Még nem tudni, hogy bosszúról vagy politikai merényletről van-e szó?

Internálással büntetik a politikai tetteiket Romániában. Bukarestből jelentik: Egy ma megjelent törvényrendelet a munkatáborba való internálást és hat hónaptól nyolc hónapig terjedő kényszerintézkedést helyez kilátásba mindazoknak, akik politikai tetteiket, vagy gyűlöleteket rendeznek, vagy azon résztvesznek. Kivételt képeznek a vaspárdai gyűlései. Egy újabb törvényrendelet öt évtől tizenkét évig terjedő kényszermunkával fenyegeti azokat, akik a jelenlegi szociális rend ellen tüntetést rendeznek vagy azon résztvesznek. Azoknál a nem román állampolgároknál, akik e törvény ellen vétnek, az említett büntetések megkétszereződnek.

ÜGYVÉDI HIR. Dr. Gergely Ferenc szónoki ügyvéd hazatért Nagyváradra és a katonai parancsnokság engedélye alapján az ügyvédi gyakorlatát Nagyváradon, Tisza Kálmán-ter 1. sz. alatt megkezdte.

Hatalmaserejű vihar az Egyesült Államokban. **Chichagó.** (Stefani.) Az elmúlt 3 nap rendkívül heves vihar dühöngött az Egyesült Államokban, ahol a mezőgazdaságban óriási károkat okozott különösen a Nagy-Tavak vidékén. A halálos áldozatok száma 100. (MTL.)

Megalakult a csiki fatermelők közös értékesítő egyesülete. Sepsiszentgyörgyről jelentik: (MTL) A csikmegyei fűrésztelpek tulajdonosok és tűzifatermelők megalakították közös értékesítő egyesületüket Sepsiszentgyörgy székhellyel. A Futura Háromszék megyében is kiépítette hálózatát és megkezdte a vásárlásokat.

Halálozás. Özv. Fogarassy Józsefné életének 83 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 15-én, szerdán délután fél 3 órakor lesz a Széles-utca 18. számú gyászházban. („Kegyelt” Tarsoly.)

A BETÉTKÖNYVTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE. A betéti könyvek igazoltatása november 20-án lejár. **Betéti könyvét, saját érdekében, minden betétes igazoltassa eddig az időpontig az illető banknál, vagy pénzügyintézetnél.**

HIV A SZERETET a Székese gyházba a vasárnap d. u. 4 órakor tartandó 80 tagú férfihangversenyre. Ez a férfialáda az ország összes nagyobb városaiban és külföldön is szerepelt kiváló sikerrel. A hangverseny színvonalát Jármai János operatőrnek 3 énekesszáma fogja emelni, akinek ez lesz első szereplése a visszacsatolt Erdélyben. Vegyünk részt a hangversenyen egyrészt saját lelkiünk felvidítésére, másrészt, hogy szeretetadományunkkal enyhítsünk szegényeink nyomorán.

Meghalt Gunnar Tolnaes. Oslóból érkezett távirat ad hírt arról, hogy Gunnar Tolnaes, a norvég moziészár meghalt. Gunnar Tolnaes, a világháború utáni időkben híres sztár volt, ő vette át a dán Pszilander Valdemár örökét a filmen: a markansarcú filmszínészt a közönség kegyeiben fogadta és világszerte ünnepelte. Az egykor híres film-bonviván 61 éves korában, teljesen visszavonultan, kis villájában halt meg.

Temetések. Vajda István 70 éves korában Hegyközpályi községben meghalt. Temetése november 15-én délután 3 órakor lesz. — Tricza Mária szült Kokan 76 éves korában meghalt. Temetése november 15-én délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-kápolnából. (Caritas.)

Mi lesz november 24-én?

Nagyvárad összes katolikus női egyesületeinek **nagygyűlése**, gróf Bethlen Györgyné nősővetségi elnökszónya vezetése mellett, **délután 5 órakor a Katolikus Kör dísztermében.** Mindenkit hívunk, várunk!!!

Eltűnt francia tábornok. Milánóból jelentik: A Stampa washingtoni jelentést közöl, amely szerint a Martinique szigetre vonatkozó különleges utasításokkal Washingtonba küldött francia tábornoknak a múlt hét elején nyomaveszett. Miután elutazása óta nem adott életjelt magáról, azt hiszik, hogy a bermudai angol hatóságok leszállították a Cliperről.

LAPKIHORDÓKAT magas fizetéssel felvesszünk. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

ZSIDÓ ORVOSOK CSAK ZSIDÓ BETEGEKET KEZELHETNEK ROMÁNIÁBAN. Budapestről jelentik: Az Országos Orvosi Kollégium most adta ki az orvosi törvény tervezetét. Eszerint a kollégium tagja minden román polgárságú keresztény orvos. Zsidó orvosok csak zsidó betegeket kezelhetnek és csak sürgős és kivételes esetben kezelhet keresztény orvos is zsidó beteget.

Megszervezik a konyhai hulladékok gyűjtését. Budapestről jelentik: A nyersanyagbeszerzési nehézségek folytán a háborús anyag-gazdálkodás terén újabb ötlet valósul meg. A földművelésügyi miniszter az egyik vidéki városhoz leiratot intézett, amelyben elrendeli, hogy a város próbaidőre szervezze meg a konyhai hulladékok gyűjtését. Az elgondolás szerint a kávéházakban, vendéglőkben és a magánháztartásokban, amelyet megfelelő szervezés esetében központilag lehetne összegyűjteni és ezzel a hízalásra szánt állatokat táplálni.

Jóteknycélu műkedvelő előadás a Szent József telepen. Nagyvárad. Saját tud. Mint már lapunk tegnapi számában megírtuk, a Szent József telep kitűnő műkedvelő ifjúsága délután 5 órai kezdettel előadást rendez a telepi Katolikus Kulturházban. Az előadásban Erdélyi Mihály kedves, bájos operettje a Fehérvári huszárok kerül színre. A humoros, vidám magyar levegőjű operettet Tarsoly Ferenc rendezi. A jóteknycélu előadás iránt a jó műkedvelő előadásokat kedvelő közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Harmincszázalékkal emelik a dohányárakat. A pénzügyminiszter a dohánytermelési költségeknek, de főképp a munkabéreknek nagyobbarányú emelkedésére való tekintettel az állandó Dohánytermelési Szaktanács javaslatához képest az 1940. évben termelt valamennyi dohányfajta beváltási árát lineárisan 30 százalékkal felemelte. Ezenfelül a dohánytermelők előnyére szolgál a szabóesi, debreceni és tiszai dohányfajták csomózásánál alkalmazott új rendszer. A Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben a termelt dohányoknak még a román dohányjövődék által megállapított árait a pénzügyminiszter ugyancsak 30 százalékkal emeli fel.

Minden jó kereszténynek kötelessége legyen, hogy férfi, fiu és gyermekruhát nálam vegyen

Szabó József

kész és mérték utáni férfiszabóság.

Hiatki Endre-utca 5. (v. Zöldfa-utca 3)

Feltűnően olcsó árak!

A vak koldus verekedés közben leszurta el- lenfelét. Budapestről jelentik a M. T. I.: Balla Antal 71 éves volt kéményseprő segéd, aki vak koldusként Sashalmon kéregetett, összeveszett egy Laudon Miklós nevű 60 éves cserepestesttel. Verekedés közben késsel szurta meg a cserepest, aki később behalt sérüléseibe. A vak koldus nem tudott arról, hogy Laudon sérülésébe belehalt. Csodálkozással hallotta ezt az öt elfáradt detektívtől, akiknek elmondta, hogy csak megütötte Laudont, aki bottal támadt rá. Verekedés közben az öreg koldus elvesztette a szemüvegét. Erről jöttek rá a detektívek a tettesre. Ballát le tartóztatták.

DORIAN Filmszínház

„Móricz Zsigmond“
óriási színpadi és könyvsikert elért műve filmen**L é g y j ó m i n d h a l á l i g**Szereplők: Csontos Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Kiss Ferenc, Rádai Imre, Mály Gerő,
Gombaszögi Ella, Tolnay Klári, Simonyi Mária, Maklár Zoltán, Dévényi Laci
Legújabb magyar és világhíradók**Rendelet, hirdetmények****Rendelet a lakbérek körül tapasztalt eltolódások és aránytalanságok megszüntetéséről**

Nagyvárad város katonai parancsnoka 5860—1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Nagyváradon a lakbérek körül tapasztalt eltolódások és aránytalanságok megszüntetése érdekében a következőket rendelem el:

Az anyaországban érvényben lévő rendelkezések megfelelően, a magyar csapatok levonulásától kezdődő időszakban kötött és kötendő lakbérleti szerződések tekintetében az 1939. évi szeptember hó 1-ei árszínvonal érvényes.

Az 1939. évi szeptember hó 1-ei árszínvonal átszámításánál figyelemmel kell lenni a román „leu“ akkori valóságos belső értékére, amely az akkori erdélyi területen a magyar pengőhöz viszonyítva átlagosan az utóbbinak 1/50 részével volt egyenlő.

A magyar csapatok bevonulásának napjától kezdődően irányadó fenti szabályozás a bevonulást megelőző időben kötött lakbérleti szerződésekre csak abban az esetben nyer alkalmazást, ha maguk az érdeelt lakásbérletkérők a lakásbérleti szerződések felülvizsgálatát és méltányosabb lakbérösszeg megállapítását Ebben az esetben a hatósági ármegállapítást egyezkedési eljárásnak kell megelőznie. Ha ez az eljárás eredménytelen marad, az érdeeltnek a fizetendő lakbérösszeg megállapítása végett katonai közigazgatási parancsnoksághoz kell fordulniok. Ezek a vm., illetve th. városi katonai parancsnokságok.

Nagyvárad, 1940. november hó 11-én.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.**Be kell jelenteni a hizott-sértéseket**

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 6165—1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Mindazok, akiknek hizott sértés van tulajdonában (ha félig kész is), kötelesek f. hó 16-ig a sértések számát és súlyát városháza II. em. 17. sz. szobában bejelenteni írásban olyképpen, hogy a tulajdonos neve, lakhelye és a sértések száma legyen feltüntetve. Ezen bejelentés két példányban eszkozlendő. Az egyik a városházán marad, a másik példány a városházán láttamozva a tulajdonosnak visszaadatik.

Nagyvárad, 1940. november 13.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.**Be kell jelenteni az élesztő-szükségletet**

Nagyvárad város katonai parancsnoksága 6164—1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom az összes pékeket, cukrászdákat és viszonleladás céljára vásárolt élesztővel kereskedőket, hogy heti szükségleteiket f. hó 18-ig városháza II. emelet 17. sz. szobában jelentsek be.

Egyben megfíltom, hogy az anyaországból élesztőt rendeljenek.

Az élesztő forgalmahozatalára kizárólagos jogot nyert a M. kir. Élesztő Egyedárusítási Üzem, Nagyvárad, Balassa-tér 7. sz.

Élesztőszükségletüket az üzemek fenti cím alatt szerezhetik be.

Ezen rendelet ellen vétők kihágást követnek el s szigorú büntetésben részesülnek.

Nagyvárad, 1940. november 13.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.,
tábornok, városi katonai parancsnok.**Élelmiszerek és italok nyilvános árverése**

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága a 2793 ad 45—1940. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom mindazoknak, akiket érdekel, hogy Bondár Demeter kiutasított volt nagyvárad lakos felleltározott ingóságai közül az alábbirt italok és élelmiszerek a helyszínen, vagyis Nagyváradon, Görög oldal 2. szám alatt nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Az elárverezendő italok és élelmiszerek a következők:

1 hordóban 145 liter bor, 1 hordóban 109 liter bor, 1 hordóban 57 liter bor, 1 hordóban 35 liter bor, 1 demijon bor kb. 20 liter, 1 demijon bor, kb. 10 liter, 7 üveg wermuth, 12 üveg odobesti, 2 üveg Hrein pezsgő, 8 üveg monopolszesz, 7 üvegben kb. 2 liter likőr, 2 üveg rum, 5 szál szalonna, 2 szál kolbász, 2 hódönben zsír megkezdve kb. 10—12 kg, 7 üveg zöldbab, 5 üveg uborka, 2 üveg paradicsompaprika, 2 üveg borsó, 7 literes üveg paradicsom, nullás liszt kb. 65—70 kg, 2 üvegben száraz bab kb. 4 kg, 8 kis üveg paradicsom, 13 üveg lekvár, 50 üveg vegyes befőtt.

Az árverés folyó évi november hó 16-án délelőtt 11 órakor a helyszínen lesz megtartva, amelyre az érdekelteket ezennel meghívom.

Nagyvárad, 1940. november 14.

Martini s. k. ezredes,
tábornok,
városi katonai parancsnok helyett.

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága katonai ügyosztálya 6135—281—1940. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom mindenkinek, akiket érdekel, hogy folyó évi november hó 15-én délelőtt 11 órakor Nagyváradon, Petőfi-utca 11 számú háznál 60 kg sárgarépa, 10 kg. zöldség, 2 méter-mázsa burgonya, kb. 1 hl. óbor és 30 db baromfi hatósági nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek elárvereztetnek.

A vételár a helyszínen a fenti ingók azonnali átvétele mellett készpénzben kifizetendő.

Nagyvárad, 1940. november 13.

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnok megbízásából:

Kolontáry János s. k.
ügyosztályvezető.**Az árpa forgalmának korlátozása**

Nagyvárad városi katonai parancsnoka Gy. 3332—kat. köz. 1940. 4111—Vkf. kat. köz. 1940 szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A honvéd vezérkar főnöke a m. kir. földművelésügyi miniszter urnak az árpa forgalmának és felhasználásának korlátozása tárgyában folyó évi október hó 24-én 207.000—1940. F. M. szám alatt kiadott alábbi rendeletének hatályát a vizsacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területekre is kiterjesztette.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 207.000—1940. F. M. számú rendelete az árpa forgalmának korlátozása tárgyában.

A közlelmzés biztosításáról szóló 6530—1940 M. E. számú rendelet 10. §-ának (2) bekezdésében és 16. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. (1) A 6530—1940 M. E. számú rendeletnek a zár alá helyezésére (10. §.) az igénybevételre (11. §.), a vásárlási engedélyre (12. §.) és a szállítási igazolványra (13. §.) vonatkozó rendelkezései az árpára is kiterjednek.

(2) Nem vonatkozik a zár alá helyezési korlátozás a 6530—1940. M. E. számú rendelet 7. §-a értelmében bejelentett és igazolt háztartási és gazdasági szükséglet kielégítésére, az ipari feldolgozás céljára szükséges készletre, továbbá a Futura, ennek bizományosa, valamint az 5430—1940. M. E. számú rendelet szerint jogosított kereskedő és malom részére történt eladásra. Az 5430—1940. M. E. számú rendelet szerint jogosított kereskedő az általa vásárolt árpát csak a Futurának, az 5430—1940. M. E. számú rendelet szerint jogosított malomnak, továbbá sörgyárnak, malátagyárnak és vásárlási engedéllyel (6530—1940. M. E. számú rendelet 12. §.) rendelkező üzemnek, vagy személynek adhatja el.

(3) Ha az igénybevett árpa minősége tekintetében vita támad, a m. kir. Erjedéstani Állomás véleménye irányadó.

2. §. A sörgyárakban, malátagyárakban és egyéb, feldolgozó ipari üzemekben kiostálás vagy egyéb okok miatt sörgyártásra, malátagyártásra és egyéb ipari célra nem alkalmas és az előző §. szerint zár alá helyezett árpáról az említett ipari üzemek nyilvántartást kötelesek vezetni. A nyilvántartás adatait minden hónap harmadik napjáig a Futurához (Budapest, V. Vigadó-u. 6) írásban kell közölni. Ez a közlési kötelezettség nem érinti a 6530—1940. M. E. számú rendelet 3—6. §-a szerinti bejelentési kötelezettséget.

3. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a 6530—1940. M. E. számú rendelet 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kihágást követi el és az említett §. szerint büntetendő az, aki a jelen rendeletnek az árpa zár alá vételére, megőrzésére és megővására, forgalmahozatalára, felhasználására és szállítására vonatkozó rendelkezéseit megszegi vagy kiájtja.

(2) Kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő az ipari üzem tulajdonosa (felelős vezetője), aki a 2. §-ban megállapított közlési kötelezettségnek nem tesz eleget.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a rendőrség működési területén belül a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntetőbíró-ságnak a hatáskörébe tartozik. Szakminiszternek az 1929. XXX. t. c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezések alkalmazása szempontjából a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

4. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Nagyvárad, 1940. november 12.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.**Nagyvárad város népjóléti ügyosztályának nyugtázása.** 1940. november 4-én a Szigligeti színházban tartott divatrevün az alant felsoroltak következő összegekkel váltották meg jegyüket a városi szegényalap javára:

Városi katonai parancsnokság 20 pengő, Vármegyei katonai parancsnokság 20, gróf Pongrácz István 38, Pajor Pál gyógyszerész 5, Mr. Larking 100, Magyar Általános Hitelbank nagyvárad fiókja 15, dr Adorján Emil és Péter 30, Biharmergyei Takarékpénztár 30, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyvárad fiókja 60, Erdélyi Bank R. T. nagyvárad fiókja 40, Román Hitelbank R. T. nagyvárad fiókja 30, Waiszlovich Emil 30, Vegyi és Élelmiszeripari R. T. 50, Dreher-Haggenmacher nagyvárad sörgyár r. t. 30, La Roche és Darvas faipari r. t. 100, Nagyvárad Agrár Takarékpénztár R. T. 40, Motzen Samu 30, báró Podmaniczky Károlyné 10, Incze Lipót 50, gróf Pongrácz Vilmos 100, Carmen cipőgyár r. t. 100, Wertheimstein Aranka 10, dr Schriffert Béla 20, Gresinczky Antal 100, dr Némethy Gyula 10, Atlasz Lajos gyógyszerész 10, Markovits Manoné 10, Cziffra Kálmáné 20, Gyöngyössy István 10, Gerliczy István 20, Jeney Rezső 50, Fáber Lipót 50 pengő

SZABÓ szállá
BUDAPEST, IV., Egyetem-utca 7**Tiszta. Modern. Olcsó.**
Baross Szövetség tagja

M. kir. Nagyvárad város katonai parancsnoksága
6115-1940. kat. közl.

Hirdetmény

(A cukorelosztóhelyek folytatólagos felsorolása)

Makrenczy András, Mátyás király u. 79. sz.:
Mátyás király ut páratlan házszám.

Nagy István, Mátyás király u. 92. szám:
Kertész, Sorompó, Brandusa, Credintei, Bujorului, Semnului, Plutás.

Lenner Lajos, Iskola u. 26. szám:
Iskola, Tükör, Gyár, Templom, Rákóczi-Bocskai utcák.

Vaskó Rozália, Malom u. 13. szám:
Malom, Krisztina, Báthory, Bátyia utcák.

Szabó Rozália, Veres Balázs utca:
Erzsébet utca.

Szabó Józsefné, Veres Balázs utca 12. szám:
Veres Balázs utca.

Lehnárd József, Rómer utca 13. szám:
Rómer, Cserna, Sánc, Cicero utcák.

Korbucz Ferenc, Nagypiac 4. szám:
Fuchs Mór, Zárda, Maior Ene, Liliom, Szarvassor, Negulescu, Liget, Rulikovszky, Moskovits, Baross utcák.

Szabó János, Mussolini tér 6. szám:
Gilányi, Mussolini, Deák Ferenc, Róma, Reáliskola, Rimler Károly, Torna, Várkapu, Hegyirész.

Hottya Károlyné, Kossuth utca 10. szám:
Kossuth Lajos, Fábán, Hlatky Endre, Kapucinus utcák.

Balló Lajos, Beöthy Ödön utca:
Szacsavay, Tüzoltó, Menház, Förster, Petre Pípos utcák.

Lukács O., Aradi u. 5. szám:
Gróf Tisza István, Budisteanu utcák.

Kosztá Tódor, Aradi u. 39. szám:
Vágóhídi barak, Vágóhid, Daru, Moesár, Wagner utcák.

Cser József, Aradi u. 43. szám:
A. Roman, Sontu, Buruiana, Plesoianu, Goldis és Mailáth tér.

Berényi István, Teleki u. 53. szám:
Vitéz utca páros házszámok, Bém utca.

Vargá Lajos, Vitéz u. 82. szám:
Rövid, Várház utcák.

Földesi Lajos, Hosszu u. 7. szám:
Holdvilág, Hosszu utcák.

Thalmeiner Viktor, Magyar u. 19. szám:
Magyar, Jókai, Dániel, Hentes utcák.

Szász Mária, Teleki u. 52. szám:
Vitéz utca páratlan házszámok, Lőrffy Zsuzsanna utca.

Csányi Lajos, Teleki u. 51. szám:
Óvoda, Fecske, Hármás utcák.

Szente Márton, Teleki u. 16. szám:
Teleki, Pável, Ór, Szabadság utcák.

Passaly László, Damjanich u. 1. szám:
Damjanich, Arany János utcák.

Viktor István, Hattyu u. 23. szám:
Hattyu, Tilinkó, Gyöngytyuk, Végsor, Fogoly utcák.

Thalmeiner Ferenc, Galamb u. 1. szám:
Galamb, Sólyom, Madár utcák.

Joó Lajos, Gróf Csáky István utca 24. szám:
Gróf Csáky István páros házszámok, Dudek utca.

„Hangya”, Gróf Csáky István u. 55. szám:
Gróf Csáky u. páratlan házszámok, Kápolna tér, Derítő telep.

Czina Sándorné, gróf Csáky u. 76. szám:
Állatvásártér, V. Costache.

Szepesi Lajos, Bethlen u. 7. szám:
Huszár utca.

Varga János, Kaszárnya tér 2. szám:
Kaszárnya utca. illetve tér.

Mezey János, Szent László tér:
Szent László tér, Beöthy Ödön utca.

Lakatos Imre, Calugereanu:
Calugereanu, Greceanu, Cantonului, Dreapta, Nagysötétág, Görögoldal, Alsó körösoldal, Felső körösoldal, Körösoldal, Barna telep, Adeverul, Darwin, Codrilor, Egyenes, Cernautului, Sötétágak.

Kokes János, Kórház u. 135. szám:
Kórház, Aranyoldal, Törkómérő, Levaditi, Grosz, Reiszmant utcák.

Russ Jánosné, Össi telep 57. u. 36. szám:
Össi tér.

Nagy Ferenc, Lukács György utca:
Lukács György, Árvaház utcák.

Lőkös Endre, Szaniszló u. 71. szám:
Balassa tér, D. Onciu, Schlauch tér.

Duczu utóda, Szász Ernő, Rákóczi u. 25. szám:
Sal Ferenc, Papvári Ernő, Miron Cristea, Pénzügy, Pop Coriolan, Tisza Kálmán tér.

Haraszi István, Kálvária u. 10. szám:
Kálvária utca páratlan, Partimilor, Moise Nes, Mélyarak.

Korbucz József, Sztaroveszky u. 17. szám:
Sztaroveszky, Radu püspök utca.

Zsenel Pál, Lakatos u. 19. szám:
Péter, Lakatos, Városliget, Vajda-Voevod és Bunyitay liget.

Steckli Emil, Pál u. 9. szám:
Pál, Virág, Heltai, Görbe utcák.

Koch Géza, Csengeri u. 23. szám:
Csengeri és Kereszt utcák.

Nagy Pál, Csengeri u. 11. szám:
Berkovits Ferenc utca.

Gyagyovszki Viktor, Árpád vezér u. 9. szám:
Árpád vezér utca, Epreskert.

Balogh Imréné, Árpád vezér utca:
Nistrului, Tóth Istvánffy, Denta, Muncitorilor, Stefenson, M. Angelo, Milkov utcák.

Füstös András, Árpád vezér u. 126. szám:
Itália, Kolumbus, Mehedinti, Szamos, Prut utcák.

Désy József, Árpád vezér u. 79. szám:
Davila, Tribului, Dambovitá, Volga, Hevesi telep.

Novák Gyula, Árpád vezér ut 57. szám:
Kepler, Crainic, Pitagoras utcák.

Balogh József, Árpád vezér u. 52. szám:
Parvas, Marton Manó utcák és Demetrovics telep.

Tárcali Józsefné, Speranta u. 2. szám:
Speranta, Cantacuzino, Ruszu utcák.

Nemes Margit, Crisan György, v. Constantinescu u. 25. szám:
Constantinescu, Marconi, Lemeni, Lalescu, Köhlös telep, Köhlös téglagyár.

Jakab Gyula, Franklin u.:
Franklin B., Architectilor, Ovidius, Galileji, Theodor, Platon, Fidiász, Devich telep, Méhes telep, Hágó ut.

Mészáros Róza, Franklin 76:
Csendes, Munk telep, Dossu telep.

Felvinczy József, Suisului 53-a.:
Suisului, Neifeld telep, Murgului, Verdi, Sziret, Patyi, Pomilor, Mesilor, Prunilor utcák.

Szekeres Gyula, Suisului 17. szám:
Pantei, D. Angel, Dorongos oldal.

Huszár István Valsan:
Valsan, Rebreianu, Cercului, Sadoveanu, Valcele, Calimanestilor, Rodiu.

M. A. V. fogyasztási szövetkezet, Nilgesz telep 1. szám:
Szinaiá, Abrudului, Trifoilui, Nilgesz telep, Alsó-Nilgesz telep, Felső-Nilgesz telep.

Földesi Sándor, Motilor:
Motilor, Constanta, Izvorului, Muntilor, Silviu Dragomir, Sarbilor, Slavici, Kutiak telep, Cadriator, Tabéry telep.

Laci József, Rákóczi u. 67. szám:
Comsa, Kortului, Carlova, Briand, Kananok-sor, Gerliczy, Káptalan sor, Pázmány utcák.

Nagy Erzsébet, Grozavescu 11. szám:
Grozavescu, Barak, Varsó, Andrei Horváth, Liszt Ferenc utcák.

Némethi Irma, Belgrád 9. szám:
Belgrád, Lisszabon, Fácánsor, Thurzó utcák.

Geszti Ilona, Milánó u. 2. szám:
Milánó, Prága, Madrid utcák.

Szabó Istvánné, Török Ignác u. 48. szám:
London, Berlin, Nicolae Ganea, Szmélka Gy., Nagy István utcák.

Nagy Ferenc, Napoleon u. 12. szám:
Napoleon, Mardarescu, Katarghiu, Slavici utcák.

Günthner Ferenc, Béke u. 16. szám:
Aristotel, Solon, Karácsonyi püspök, Poetas utcák.

Özv. Kozmári Bertalanné, Erzsébet liget 30.:
Petala, Platon, Erzsébet liget, Pray György utcák.

Nagy Sándor, Béke u. 2. szám:
Béke, Széchenyi püspök, Szőlőtelep utcák.

Krammer Imre, Téglavető u. 17. szám:
Téglavető utca.

Lukács János, Szent Anna u. 28. szám:
Rét és Szent Anna utcák.

Mocsári Ferenc, Ferenc u. 2. szám:
Ferenc és Lipót utcák.

Kosztá János, Attila u. 10. szám:
Attila és Kant utcák.

Kosztá Testvérek, Attila u. 2. szám:
Nogáll és Bölcsőde utcák.

Szilágyi Károlyné, Halász utca:
Halász utca és Kutiak telep.

Józsa János, Fűzes u. 35. szám:
Fűzes utca.

Balogh László, Széles u. 1. szám:
Széles utca.

Mille Árpád, Széles u. 14. szám:
Keskeny és Lajos utcák.

Hangya szövetkezet, Hitler Adolf utca:
Hitler Adolf utca.

Fekete László, Szent János utca 40. szám:
Szigligeti, Szilágyi Dezső utcák, Szent János utca páratlan számok, Vegyessor.

Mező István, Szent János u. 4. szám:
Szent János utca.

Esztrai Eszter, Popovits u. 3. szám:
Popovici, Iványi Ödön, gróf Bethlen István utcák.

Özv. Popovits Jánosné, Varju u. 10. szám:
Varju utca.

Geszti János, Pece u. 2. szám:
Budai Deleanu, Várady Zsigmond és Pece utcák.

Daróczi Sándor, Mátyás tér 13-b. szám:
Kolozsvári utca páros szám.

Hangya szövetkezet, Rákóczi u. 2. szám:
Horthy Miklós és Rákóczi ut páros, Ezredévi emléktér, Színház utca.

Wurst utóda, Rákóczi ut:
Horthy Miklós és Rákóczi ut páratlan, Fogház.

Osztlás Jenő, Rákóczi u. 1. szám:
Rimanóczy, Nagy Sándor és Mészáros utcák.

Balla István, Szent János u. 52. szám:
Imre, Patak, Alapi, Szalárdi utcák.

Serben Pál, Carpatilor 16. szám:
Carpatilor, Batranul Nicolae.

Oláh Lajos, Kórház u. 78. szám:
Petőfi, Benedek Alex, Morvai telep, Marinescu utcák.

Russu Gergelyné, Clemenceau 2. szám:
Clemenceau, Titeica, Zigre utcák.

Tóth Margit, Hitler Adolf utca 20. szám:
Szentpéteri, Nyomda, Akadémia, Zsák és Kiss utcák.

Stark Zoltánné, Apáti ut 9. szám:
Közép utca.

Magyar László, Mátyás király u. 5. szám:
Francia sor, Industria, Anonima, Félix és Nagy János utcák.

Dészi Gézánné, Titeiac u. 7. szám:
Velencepart és Vizi utca.

Karácsonyi József, Bethlen Gábor u. 25. szám:
Bethlen Gábor utca.

Zárdik Rigóbert, Costa Foru 45. szám:
Lascu és Costa Foru utcák.

Geszti Margit, Török Ignác u. 26. szám:
Irinyi József és Bajza utcák.

Galló Imréné, Kálvária u. 66. szám:
Kálvária utca, páros házszámok.

Minden személy adagja havonta 48 dkgr. Jelen esetben kiszolgáltatót 24 dkgr. cukoradag november 15-től december 1-ig szól. Cukoradagjaik átvételére csak azok jelentkezhetnek, akik az annak idején meghirdetett jelentkezéseknek eleget tettek. Minden igénylő vigye magával a fényképes személyazonossági igazolványát, mert a kereskedők csak azoknak fogják a cukrot kiszolgáltatni, akik ezen bizonyítványt felmutatják. A cukor átvételének elismerése aláírással történik, úgy hogy a kereskedő az igazolvány számát is köteles feljegyezni a hatóság által kibocsátott kimutatásokban.

Azok, akik cukor készletüket bejelentették és a személyek számához viszonyítva, számítás szerint még november hóban is rendelkeznek, illetve kell rendelkezniük bizonyos készlettel, ezen cukor elosztásban nem részesülnek, róluk később megjelenő hirdetmények intézkednek.

A december havi cukorkiosztást új alapokra fektetem és az akkor kiadandó hirdetmények eleget tévők kivétel nélkül mindnyájan kapnak cukrot, tehát azok is, akik a mostani osztásból kimaradtak.

Nagyvárad, 1940. november 14.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Merano szálloda

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 2.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóviz.
Pensiórendszer. Igen mérsékelt
árak. Olcsó havi bérlet.

A legkellemesebb családi
ház a Belváros szívében

SZINHÁZ

Solth György a János vitéz-ben

A péntek estétől előadásra kerülő *János vitéz*, *Kacsóh* Pongrác örökbecsű daljátékában mint vendég fog fellépni *Solth György*, a budapesti Fővárosi Operettszínház művésze, Bagó szerepében. Ugyancsak a János vitéz francia királykisasszony szerepében mutatkozik be Nagyvárad közönségének *Laky-Tóth* Erzsébet, az új énekes primadonna, aki tudvalevőleg *Polgár* Tibornak, a rádió közismert karnagyának a felesége. Kukorica Jánosit *D. Kovács* József, Illuskát *Jurik* Ica, a gonosz mostohát pedig *T. Pogány* Janka, a francia királyt *Nagy* Ferenc játssza.

A *János vitéz* pénteken este 8 órakor, szombaton este, vasárnap délután 5 órakor és este 9 órakor kerül színre bérletszűnőben, rendezésével *Tihanyi* Vilmos rendezésében és *Sárdi* Alajos vezényletével.

SÜT A NAP — MÉRSÉKELT HELYÁRAKKAL szombaton délután 5 órakor kerül színre.

ERZSÉBET, Huszka-Szilágyi daljátéka hétfőn este lesz a színház műsorán kilencedszer, a bemutató parádés szereposztásában.

Heti műsor:

Csütörtök este 8 órakor: *Erzsébet*. Bérletszűnőben.

Péntek este 8 órakor: *János vitéz*. *Kacsóh* Pongrác örökbecsű daljátéka. *Laky Tóth* Erzsébet primadonna bemutatkozó fellépésével, *Solth György* vendégfellépésével, *Tihanyi* Vilmos rendezésében, *Szathmáry* Endre vezényletével. A bérletszűnőben.

Szombat délután 5 órakor: *Süt a nap*. Mérsékelt helyárral.

Szombat este 9 órakor: *János vitéz*. B. bérletszűnőben.

Vasárnap délután 5 órakor: *János vitéz*.

Vasárnap este 9 órakor: *János vitéz*.

Hétfő este 8 órakor: *Erzsébet*.

— Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztáránál.

Bartha Jolán a Madách-színház tagja...

A fővárosi lapok igen előnyös beállításban foglalkoznak *Bartha Jolán*nal, a Nagyváradról Budapestre származott fiatal színésznővel, abból az alkalomból, hogy *Földessy Géza*, a november 29-én megnyitott Madách színház igazgatója, szerződtette őt. A tehetséges színésznő, aki *Bartha* Gábor nyugalmazott nagyvárad vasúti tisztviselő leánya, *Hegedűs* Tibornak, a Vígyszínház főrendezőjének tanítványa. Alig néhány hónappal ezelőtt egy vizsgaelőadáson tűnt fel, amelyről annakidején egy a napilapok színházi rovatai, mint pedig a színházi folyóiratok igen részletesen beszámoltak s valamennyi közlemény kiemelte a budapesti közönségnek akkor bemutatkozott fiatal színésznő közlő a tehetséges, kellemes megjelenésű és játékában „egészségesen friss egyéniséget rejtő” *Bartha Jolán*at. Az egyik fővárosi lap a következőket írta róla a bemutatkozás alkalmával: „*Bartha Jolán* mezei virág szépségével, üde és értelmes dialektikájával, egész lényének meleg közvetlenségével pillanatok alatt felkelte az érdeklődést és megállapíthatjuk róla, hogy feltétlenül nagy ígérete a magyar színháznak és a filmnek”. De már e bemutatkozót megelőzőleg is találkozunk *Bartha Jolán* nevével Budapest színházi életében. Kiseb szerepekben *Dayka Margittal* egy sorban játszhatott a Vígyszínház színpadán s néhány szavas szerepeivel is magára tudta vonni a közönség és a sajtó figyelmét. Az említett bemutatkozó vizsgaelőadás után pedig több filmhez is szerződtek epizód szerepekre, úgy hogy a Nagyváradról elszármazott feltűnő szépségű, szőke leányt, akinek arcképe különböző színházi folyóiratokban több ízben megjelent már, a vetítő vásznon is viszonylagos majd szülővárosának közönsége. Budapesti színházi körökben az újonnan létesült Madách színházhoz történt szerződése alkalmából szép jövőt jósolnak *Bartha Jolán*nak.

Felhívás a felszabadult területen élő színészekhez. Felkérem azokat a felszabadult területen élő színész kartársakat, akik a budapesti Országos Színészegyesület tagjai voltak (legalább 1915 óta) és akiket a Nyugdíjintézet tagdíjhátrélékok miatt az 1925—1928. években tagjai sorából törölt, hogy saját érdekükben közzöljék nevüket, címüket és befizetett éveik számát, illetve egyesületi rendes tagságuk elnyerésének időpontját, összeírásuk céljából. Megkísérjük helyzetük rendezését a Nyugdíjegyesülettel szemben és ehhez az Elnökség is hajlandó segítséget nyújtani. Kérem a t. kartársakat, hogy az ügy sürgőssége miatt lehetőleg minél rövidebb idő alatt jelentkezzenek. Ugyanakkor közöltségek (kérvény, postaköltség stb.) 1 pengőt esatolni szíveskedjenek. A bizottság nevében és megbízásából: *Deésy* Jenő, Kolozsvár, Magyar Színház.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: SZEGÉNY GAZDAGOK.
BELVÁROSI: SZERVUSZ PÉTER.
DORIAN: LEGY JÓ MINDHALALIG.

Nagyszabású útépitési munkálatok indulnak meg a tél beállta előtt

Ujabb 600.000 pengős kölcsönt eszközölt ki a Nagyváradai Szociális Szervezet az utcák rendezésére

Nagyvárad. Saját tud. Mint a város főmérnöki hivatalától értesülünk, a Nagyváradai Szociális Szervezet vezetője, dr. *Kovács* Jolán körültekintő gondossága lehetővé tette, hogy a város egy újabb, most már 600.000 pengős utcarendezési kölcsönt kapjon. A város ezzel az összeggel rövidesen rendelkezni fog, miután ehhez az elvi hozzájárulás illetékes helyen megtörtént. A kieszközölt hatalmas összeg egyúttal Várad szociális helyzetét is javítja, mert ezzel a nagyszabású munkákkal az eddigiekénél is nagyobb számú munkanélküli jut kereseti lehetőséghez.

A munkálatokat rövidesen, még a tél beállta előtt megkezdik s a főmérnöki hivatal

Tanfolyam önálló kereskedők és iparosok számára

A változott viszonyok folytán az üzleti adminisztráció minden vonalán olyan problémák merülnek fel, amit az önálló kereskedő és iparos éppen elfoglaltsága miatt nem tud megoldani.

Szükségesnek mutatkozott tehát egy átképző tanfolyam, ami lehetővé tenné az érdeklődőknek a magyarországi jogszabásoknak megfelelő gyakorlati tudnivalók gyors elsajátítását.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskola tanáraitól alakult bizottság a tanfelügyelőség és a Kereskedelmi és Iparkamara támogatásával egy tantervet állított össze, mely felöli mindazoknak a tananyagoknak gyakorlati tanítását, melyre a mai helyzetben az önálló vagy önállóságra törekvő kereskedőnek és iparosnak szüksége lehet.

Hogy bárki részére hozzáférhető legyen, a tanfolyamot esti órákban fél 7-től fél 10-ig terjedő időben tartják.

Tanfolyamok: Könyvvitel, Levelezés (különös tekintettel a helyesírásra.) Német nyelv és levelezés. Kereskedelmi számtan, kalkuláció. Kereskedelmi jogismeretek. Hírverés. (Reklám.)

Érdeklődni a felsőkereskedelmi iskola (Hitler utca) titkári hivatalában reggel 9—1-ig, délután 4—7-ig lehet, ahol a feltételek és az órák beosztása is megtudható.

már el is készítette a munkálatok tervezetét. Eszerint az u. n. átkelési szakaszon fogják végezni a város útépitési munkálatait. Az átkelési szakasz kijelölt utcái a Püspöki-út, Szároveszky, gróf Teleki és a Kossuth Lajos (Kolozsvári) utcák. Az említett útvonalakat tetszetős és tartós kivitelben gránit (bazalt) kockakövekkel építik meg, miután ezek a főforgalmi útvonalai a városnak.

Ettől függetlenül az állam is új országút építését tervezi s ennek munkálataira a tavasszal kerül sor. Az új állami út a város határán, a Széles-utcán, Zigre Miklós-úton, a Krumpliföldön és az állomás környékén fog vezetni.

Arcéhicédetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Kiadó

Széles utca 7. sz. alatt 5 szobás lakás azonnal. — Értekezni dr. Lammel Antal ügyvédnél gróf Csáky István utca 41. szám.

2 szobás

udvari lakás mellékkeliséggel azonnal kiadó. Akadémia-u. 4.

Adás-vétel

Bélyeg

régi levelet, gyűjteményt veszek, reggel 9—1-ig, 3—7-ig (csütörtökig.) Szent János-u. 15., földszint 6. Kaufmann.

Megvételre

keresek használt, de jó karban lévő ágyat, v. rekamiét, egy szekrényt és vitrint. Cím a kiadóban.

Eladó
barna télikabát és sziliszkin bunda kis alakra. Szaniszló-u. 6.

Keveset
használt, modern dió hálót vennék. Cím a kiadóban.

Vennék
használt 3 éves gyermekkabátot. Özv. Lukátsné, Aradi ut 31.

2 darab
jőkarban levő káposztás hordót veszek. Fűszerüzlet, Cziczajka u. 7

Eladó
új rádió. Beöthy Ödön utca 55.

Jőkarban
levő sötétkék női kabát eladó. (Lázár Gy. u. 5. Szabó).

jutányosan eladó. Felvilágosítást nyújt dr. Prónai Ernő ügyvéd, Békéscsaba.

Eladó
egy verseny kerékpár jutányos áron. Nagyvárad, Szöllőtelep-u. 8.

Gyermek
sportkocsi olcsón eladó. Zsák. Huszár-u. 7.

1 darab

három süts csikós tákerek tüzhely eladó. Frenzel, Szent János-utca 48.

Különféle

Elcserelném

Tordán levő 1.200.000 lei értékű 3 lakóházam és háromnegyed hold szőlőmet hasonló értékű házzal. Értekezni a Nagyvárad Takarékpénztár Rt., Teleki-u. 2.

INGATLANT

venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

Női kosztümök
és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő:

Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

A Szent László-nyomdát igazgatja

Irodának
alkalmas 2 szoba kiadó. Bémer-tér 3.

Allást nyec

LAPKIHORDÓKAT
magas fizetéssel felvesszünk. Jelentkezés Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Uriszabóság
tanuló fölvetetik. Ugyanott fekete télikabát eladó. Király Teleki-utca 16.

Ügyt
ujságárus. fiut felveszek. Széchenyi-sarok Högye.

Allást keres

Mindenesnek,
szobalánynak vagy gyermek gondozónak elmenne rendes keresztény leány. Cím: Madarásztelep volt Pop Danila utca 1. szám.